
De duivel schuilt in het detail

Een onderzoek naar de invloed van concreetheid op geloofwaardigheid

Immy Niemeijer

Nederlandse Taal en Cultuur

Bachelorwerkstuk

Taalbeheersing

11 januari 2018

Begeleider: Dr. L. Hustinx

Tweede beoordelaar: Prof. Dr. W. Spooen

Samenvatting

In dit experiment is de invloed van concreetheid op de aannemelijkheid van teksten onderzocht. Deze teksten zaten in de sfeer van leugens; de verklaringen konden worden geïnterpreteerd als oprechte excuses of als leugenachtige uitvluchten. De verklaringen waren in vier verschillende condities geschreven: Abstract, Concreet, Concreet met irrelevante details en Concreet met relevante details. Uit de resultaten bleek dat concrete verklaringen met relevante details als geloofwaardiger werden gezien dan de andere drie condities. De concrete conditie zonder details was ook geloofwaardiger dan de abstracte conditie. Dit concreetheidseffect zou kunnen komen door de Availability Heuristic. Concrete teksten zijn makkelijker op te halen uit het geheugen en worden als gevolg daarvan aannemelijker geacht dan abstracte teksten. Alleen tussen concrete teksten met irrelevante details en abstracte teksten werd geen verschil gevonden. Wellicht komt dat doordat irrelevante details afleiden van de hoofdzaak. Als alternatieve oorzaak van het concreetheidseffect is hier de leuk- of interessantheid van concrete teksten aangedragen. Concrete teksten zijn interessanter, misschien dat ze daardoor aannemelijker worden geacht. Daar is in dit experiment geen bewijs voor gevonden.

Iedereen liegt. Dit is ook begrijpelijk, want het kunnen manipuleren van de verwachtingen van anderen is een belangrijke vaardigheid in het beheersen van de omgeving en bij sociale interacties. Het misleiden varieert van het gebruik van onschuldige tot enorme leugens. Hoe klein of hoe groot de leugen ook is, iedereen liegt. Misleiding is een groot aspect in onze sociale interactie; mensen zeggen het in 14% van hun e-mails, 27% vis-à-vis en in 37% van hun telefonisch contact te bezigen (Hancock, 2007). Met dit gegeven in ons achterhoofd is het niet moeilijk om een tweede belangrijke vaardigheid te bedenken: leugens herkennen. Het onderscheiden van feit en fictie is cruciaal in de omgang met onze medemens. Dat stelt ons in staat risico's in te schatten, schuldigen aan te wijzen en mensen te vertrouwen of wantrouwen. Het is daarom niet verrassend dat er in veel verschillende vakgebieden onderzoek naar gedaan is. Er is bijvoorbeeld aangetoond dat leugenaars minder lang praten, een minder logische structuur handhaven en minder details in hun verhaal verwerken (DePaulo et al., 2003).

Het huidige onderzoek zal zich richten op een specifiek aspect van teksten dat gebruikt wordt bij leugenherkenning: concreetheid. Eerst zal dieper worden ingegaan op de definitie van concreetheid en wat er in dit onderzoek onder wordt verstaan. Dan zal uitgelegd worden hoe concreetheid een positieve invloed zou kunnen hebben op de aannemelijkheid van teksten. Daarbij komt het belang van details bij concreetheid ook aan bod, waarbij een verschil wordt gemaakt tussen relevante en irrelevante details. Tenslotte wordt door middel van een experiment onderzocht wat de invloed van concreetheid is op het waarheidsoordeel.

De definitie van concreetheid

Dit onderzoek naar concreetheid begint met de volgende vraag: Wat is concreetheid eigenlijk? Intuïtief voelen we vaak wel aan of iets concreet of abstract is, maar iedereen definieert het begrip anders. Flesch (1977: uit Douma, 1994) stelt bijvoorbeeld dat

concreetheid per individu en per context kan verschillen, Ferguson (1989: uit Douma, 1994) definieert concreetheid als duidelijk en specifiek terwijl Douma (1994) voorwaarden als zintuiglijke waarneembaarheid en specificiteit hanteert. In de terminologie van het Linguïstisch Categorieën Model of het LCM (Semin & Fiedler, 1988) is taal concreter wanneer zij 'actiewerkwoorden' bevat, en kenmerkt abstracte taal zich door een sterkere mate van interpretatie. In alle definities zit wel iets van waarneembaarheid en specificiteit, maar er blijven grote verschillen. De definities variëren voornamelijk van elkaar op vier aspecten (Douma, 1994). De eerste is of concreetheid op woordniveau of op een hoger niveau wordt bekeken (zins-, alinea- of tekstniveau). Het tweede is of zintuiglijke waarneembaarheid al dan niet genoemd wordt. Daarnaast is er geen consensus over of concreetheid een abstract of gradueel begrip is. Is iets óf concreet, óf niet, of kan een uiting meer concreet zijn dan de andere? Het laatste aspect waarop de definities zich van elkaar onderscheiden is of de mate van concreetheid per individu kan verschillen. Wanneer dit relatief is, zouden de opvattingen over concreetheid kunnen verschillen al naar gelang de taalgebruiker (Flesch, 1977).

Al met al is de definiëring over concreetheid verre van eenduidig. We weten dat specificiteit en zintuiglijke waarneembaarheid onderdelen vormen, maar kunnen er nog niet echt de vinger op leggen. Er is nog een andere manier om erachter te komen wat concreet is. Het kan namelijk ook door oordelen worden verkregen. Uit het onderzoek van Brysbaert, Stevens, De Deyne, Voorspoels en Storms (2014) is bijvoorbeeld te halen welke woorden als concreet worden gezien, doordat participanten daarin 30.000 woorden hebben beoordeeld op mate van concreetheid. De woorden moesten 'interessant' zijn om in het onderzoek behandeld te worden. Dat betekende volgens Brysbaert et al. (2014) onder andere dat de participanten de betekenis ervan waarschijnlijk zouden kennen. Ook kwamen er geen lange samenstellingen of eigennamen in voor. De bevroegde woorden waren doorgaans lemma's (tenzij het meervoud hoogfrequent was, zoals 'ogen' in plaats van 'oog'). Participanten werd gevraagd een score van 1 (zeer abstract) tot 5 (zeer concreet) aan de woorden te geven. Brysbaert et al. (2014) hebben hiermee een heel arsenaal aan scores beschikbaar gesteld, waardoor we een beter idee hebben van wat concreetheid is.

Ook Spooren, Hustinx, Aben en Turkenburg (2015) hebben concreetheidsscores afgenomen bij participanten en daarbij gevraagd naar hoe zintuiglijk waarneembaar, begrijpelijk, specifiek en teken-/filmbaar het woord was. Ze wilden daarmee de voorspellers

bepalen voor concreetheid. De concreetheidsscores bleken sterk te correleren met die uit Brysbaert et al. (2014), waaruit kan worden afgeleid dat de opvattingen over concreetheid niet verschillen per taalgebruiker. Concreetheidsoordelen zijn dus niet individueel. Uit de resultaten bleek ook dat er een verschil in concreetheid was tussen verschillende woordsoorten. Een zelfstandig naamwoord wordt over het algemeen concreter gevonden dan een werkwoord, dat op zijn beurt weer concreter is dan een adjectief. Daarnaast heeft het onderzoek nog een sterk verband gevonden tussen concreetheid, zintuiglijke waarneembaarheid en teken-/filmbaarheid. Specificiteit bleek enkel een predictor van concreetheid bij zelfstandige naamwoorden. Toch kwamen de bevindingen van Spooren et al. (2015) aardig overeen met de definitie van Douma (1994), die stelde dat zintuiglijke waarneembaarheid en specificiteit de voorwaarden zijn voor concreetheid. In dit onderzoek hanteren we deze definitie van Douma (1994) en gebruiken we concreetheidsscores (Brysbaert et al., 2014) om concreetheid te verwezenlijken.

Concreetheid, opslag en aannemelijkheid

Het meeste onderzoek naar concreetheid zit in de sfeer van opslag en begrijpelijkheid. De Dual Coding Theory (Paivio, 1986) stelt dat informatie op meerdere manieren verwerkt kan worden. Alle cognitie is samengesteld uit twee mentale codes: een verbale code en een non-verbale of visuele code. Van abstracte teksten kan geen mentaal beeld worden gemaakt; zij kunnen enkel verbaal worden opgeslagen. Concrete teksten kunnen daarentegen wel visueel worden gemaakt en op die manier in het geheugen worden gerepresenteerd. Volgens deze theorie kan concrete informatie dus op twee manieren worden opgeslagen en abstracte informatie enkel via de verbale code. Daarom is een concrete tekst makkelijker uit het geheugen op te halen dan de abstracte variant. Dat zorgt er niet alleen voor dat concrete teksten beter onthouden worden, maar ook dat ze begrijpelijker zijn en zelfs interessanter worden gevonden (Sadoski, Goetz & Rodriguez, 2000). Een andere theorie over het concreetheidseffect op de begrijpelijkheid is de Context Availability Theory (Schwanenflugel & Shoben, 1983, in: Douma, 1994, p. 24). Centraal hierin staat het principe dat informatie beter begrepen wordt wanneer er een zinvolle context bij is gegeven. De taalgebruiker heeft bij een concreet woord meer context beschikbaar dan bij

een abstract woord (Douma, 1994). De Dual Coding Theory en de Context Availability Theory zijn beide meerdere malen bevestigd.

Wanneer een tekst of uitspraak makkelijk uit het geheugen op te roepen is, wordt de subjectieve waarschijnlijkheid ervan groter. Dit wordt de *Availability Heuristic* genoemd (Tversky & Kahneman, 1973). Heuristics – of vuistregels – worden gebruikt om een lastige beslissing makkelijker te maken. Een voorbeeld van een vuistregel is: ‘Wanneer veel mensen zeggen dat het waar is, dan zal dat wel zo zijn’ (consensusvuistregel), of: ‘De bron is aardig, dus zal wel de waarheid spreken’ (aantrekkelijkheidsvuistregel). Zo’n eenvoudige regel stelt een lezer in staat vast te stellen of een standpunt correct is of niet (Chaiken, 1980). Inschatten of een situatie waarschijnlijk is, is een lastige beslissing - zeker wanneer er niet veel informatie voorhanden is. In zo’n geval kan iemand gebruik maken van de Availability Heuristic: ‘Wanneer een situatie makkelijk mentaal kan worden opgehaald, dan zal hij wel waarschijnlijk zijn’. Deze Availability Heuristic wordt in grote mate beïnvloed door de frequentie waarin de betreffende situatie zich voordoet, maar ook door vele andere aspecten (Tversky & Kahneman, 1973). Uit het onderzoek van Sadoski et al. (2000) kunnen we afleiden dat concreetheid daar een van is. De Dual Coding Theory stelt immers dat concrete teksten makkelijker uit het geheugen op te halen zijn dan hun abstracte variant. Hieruit volgt de hypothese dat een concrete tekst waarschijnlijker wordt geacht. Dit wordt het ‘concreetheidseffect’ genoemd.

Het effect van concreetheid op de subjectieve waarschijnlijkheid is onderzocht door Hansen en Wänke (2010). Zij hebben meerdere experimenten uitgevoerd om uit te vinden of er echt een verband is tussen de twee. In hun eerste experiment hebben ze participanten een vijftigtal uitspraken laten lezen, waarvan de helft niet waar was. De tweede variabele was of de uitspraken concreet waren of niet. De uitspraken konden gaan over wetenschap, geschiedenis, politiek, topografie en vele andere onderwerpen. Een van de onware, concrete uitspraken was bijvoorbeeld: ‘The poet C. Dickens wrote the play *Miss Sara Sampson*’. De abstracte versie van het voorgaande voorbeeld was: ‘The play *Miss Sara Sampson* is by the poet C. Dickens’. Hierbij is gebruikgemaakt van de definitie volgens het LCM (Semin & Fiedler, 1988), waarin taal concreter wordt geacht wanneer zij actiewerkwoorden bevat. In het voorbeeld is ‘Wrote’ daarom veranderd in ‘is by’ om de tekst abstracter te maken. De resultaten van dit eerste experiment toonden aan dat concrete uitspraken inderdaad als

waarschijnlijker werden gezien dan abstracte, ongeacht de objectieve waarheid van de uitspraken.

Het doel van het tweede experiment was verklaren waarom concrete teksten waarschijnlijker werden gevonden dan abstracte. Mogelijke voorspellers voor concreetheid waren de mate van vertrouwdheid, begrijpelijkheid en voorstelbaarheid van de teksten. De participanten kregen dezelfde uitspraken te lezen als in experiment 1. Dit keer werd aan hen gevraagd om niet alleen een waarheidsoordeel te geven, maar ook te oordelen hoe bekend de uitspraak klonk, hoe goed ze die begrepen en hoe levendig de uitspraak was. Ook dit keer werd aangetoond dat de concrete uitspraken geloofwaardiger waren. De concrete uitspraken werden daarnaast als levendiger beoordeeld dan de abstracte uitspraken. De levendigheid van een tekst zou dus een positieve invloed hebben op de aannemelijkheid ervan (Hansen & Wänke, 2010).

Levendigheid is een term die meteen in het oog springt wanneer je zoekt naar concreetheidsonderzoeken. De twee begrippen, levendig en concreet, lijken elkaar te overlappen. Levendigheid is echter meer diffuus, veelomvattender dan concreetheid. Concreetheid zou gezien kunnen worden als een voorwaarde voor levendigheid (Nisbett & Ross, 1980). Aangezien de twee begrippen vaak door elkaar heen gebruikt worden, zal levendigheidsonderzoek hier naast concreetheidsonderzoek besproken worden. De invloed van levendigheid op aannemelijkheid is namelijk ook onderzocht. Reyes, Thompson en Bower (1980) toonden aan dat levendige aanklachten er in juridische zaken eerder toe leidden dat iemand schuldig werd bevonden dan niet-levendige aanklachten. De participanten moesten als lid van een *mock jury* een oordeel vellen in een zaak waarin iemand werd beschuldigd van rijden onder invloed. Er waren geen harde bewijzen; het oordeel hing af van 9 positieve en 9 negatieve argumenten over de aangeklaagde (al dan niet in levendige vorm). De verlevendiging gebeurde door irrelevante details toe te voegen. Daardoor was er geen verschil in bewijskracht. De participanten velden tweemaal een oordeel over deze zaak. De eerste keer maakte de levendige conditie geen significant verschil. Pas na 48 uur was merkbaar dat levendige argumenten eerder ter harte werden genomen dan de niet-levendige. Met een reproductietaak werd duidelijk dat de proefpersonen meer levendige argumenten hadden onthouden dan niet-levendige. Zo verklaarden Reyes et al. (1980) hun resultaten met behulp van de Availability Heuristic.

Uit een regressieanalyse in experiment 1 van Shedler en Manis (1986) bleek echter het tegenovergestelde. Participanten kregen een fragment te horen over Mrs. Johnson en haar zoon. Er werd aan hen gevraagd te oordelen over de capaciteiten van Mrs. Johnson als moeder. Daartoe kregen ze 16 positieve en negatieve zaken over de moeder te horen, in een levendige dan wel niet-levendige stijl. Een niet-levendig, positief argument was bijvoorbeeld: 'Mrs. Johnson sees to it that her child washes and brushes his teeth before bed time'. Bij de levendige variant werd de volgende tekst eraan toegevoegd: 'He uses a Star Wars toothbrush that looks like Darth Vader'. Na het beluisteren van het fragment gaven de proefpersonen aan of ze Mrs. Johnson een geschikte ouder vonden en of ze vonden dat zij haar kind mocht houden. Twee dagen later kwamen de participanten terug en schreven ze zoveel mogelijk argumenten op die ze zich konden herinneren. Hoewel de levendige argumenten overtuigender waren voor de participanten dan de niet-levendige, bleek het verschil voor de geheugentest niet uit te maken. De Availability Heuristic bood hier dus geen afdoende verklaring. Hoe het mechanisme wel werkt, blijft ook voor Shedler en Manis (1986) onduidelijk.

Een alternatieve verklaring voor het concreetheidseffect zouden we kunnen halen uit onderzoek van Sadoski et al. (2000). Daarin werden verschillende teksttypes (zoals persuasieve teksten en narratieven) in concrete en abstracte stijl aan de participanten aangeboden. Daarbij bepaalde voornamelijk het onderwerp van de tekst de stijl. Een abstract onderwerp was bijvoorbeeld 'aerodynamica' en 'keukengerei' was concreet. Na het lezen van de teksten gaven de participanten aan hoe bekend ze waren met het onderwerp en hoe concreet, interessant en begrijpelijk ze de tekst vonden. Concrete teksten werden begrijpelijker gevonden (hoewel dat gezien de onderwerpen geen grote verrassing kon zijn). Daarnaast werden ze ook significant interessanter gevonden dan de abstracte teksten. Dit zou de resultaten van Shedler en Manis (1986) kunnen verklaren. Is een interessante tekst misschien ook geloofwaardiger?

Concreetheid en details

Hoewel voorgaande onderzoeken laten zien dat concreetheid dan wel levendigheid een positief effect heeft op de aannemelijkheid van een tekst, is er over de wijze van

manipulatie geen consensus. Er wordt in de onderzoeksliteratuur vaak geen expliciete definitie gegeven van concreetheid. Meestal wordt er een voorbeeld gegeven of verwezen naar fragmenten in de bijlage, waaraan de lezer dan zelf moet afleiden wat de manipulatie van concreet en abstract taalgebruik precies inhoudt (Wijk & Kuperus, 2003). In de experimenten van Reyes et al. (1980) en Shedler en Manis (1986) worden de teksten bijvoorbeeld gemanipuleerd door irrelevante details toe te voegen. Hoewel dat in deze gevallen zorgde voor een positief effect op de aannemelijkheid, worden er regelmatig géén effecten gevonden en soms zelfs een negatief effect (Collins et al., 1988, Taylor & Thompson, 1982, Frey & Eagly, 1993, in: Hustinx & de Wit, 2012, p. 2014). In een overzicht van de onderzoeken naar het ‘vividness effect’ door Taylor en Thompson (1982) wordt geconcludeerd dat concrete beschrijvingen géén substantieel effect hebben op de gemaakte oordelen. Ze geven daarbij aan dat de operationalisatie van een aantal onderzoeken problematisch is.

Het verlevendigen van de centrale boodschap (*figure*) met relevante details, in plaats van de irrelevante zaken (*ground*) zou wel een juiste manipulatie kunnen zijn (Guadagno, Rhoads & Sagarin, 2011). Guadagno et al. (2011) leverden bewijs voor deze stelling met een experiment waarbij vier condities werden getoetst: hoofdzaak met relevant detail, hoofdzaak met irrelevant detail, hoofdzaak met beide details en alleen een hoofdzaak. De hoofdzaak met relevant detail bleek het meest overtuigend te zijn, zelfs overtuigender dan wanneer beide soorten detail waren toegevoegd. De onderzoekers leidden hieruit af dat irrelevante details enkel voor afleiding zorgen. In het huidige onderzoek is ervoor gekozen te manipuleren met behulp van de concreetheidsscores van Brysbaert et al. (2014) en door relevante of irrelevante details aan de teksten toe te voegen.

Die details zijn namelijk belangrijk voor het waarheidsoordeel. Details blijken meer voorbehouden te zijn aan sprekers van de waarheid (Akehurst, Köhnken, Vrij & Bull, 1996; DePaulo et al., 2003). Voor leugenaars maken meer details het namelijk moeilijker om hun verhaal consistent te houden (Porter & Ten Brinke, 2010). Het blijkt niet alleen zo te zijn dat leugenaars minder details gebruiken; wij denken over het algemeen ook dat ze dat doen (Akehurst et al., 1996; Vrij, Evans, Akehurst & Mann, 2004). Daar gaven Akehurst et al. (1996) het bewijs voor: participanten die op professionele basis bezig zijn met het herkennen van leugens – zoals politie-agenten – bestuderen hiervoor de details. De

participerende politie-agenten dachten dat de frequentie waarmee details gebruikt worden significant afneemt wanneer een verdachte liegt in vergelijking met wanneer hij de waarheid vertelt. De logica hierachter is dat wanneer je liegt, je geen informatie kunt hebben over specifieke aspecten of details van een situatie, omdat je deze zelf niet mee hebt gemaakt. Details zijn daarmee het bewijs dat je de situatie wel degelijk ervaren hebt (Wakslak & Trope, 2009).

Onderzoeksvraag en hypothesen

De verschillen tussen de diverse onderzoeken die tot op heden verschenen zijn over concreetheid van teksten en de invloed daarvan op het waarheidsoordeel zijn groot. De opvattingen over de definiëring van concreetheid variëren. Ook de vormen van manipulatie verschillen per onderzoek veel van elkaar. Daarnaast lopen de onderwerpen waarover participanten hebben geoordeeld uiteen. Het kan bijvoorbeeld over iets triviaals zijn gegaan als uitspraken over Charles Dickens (Hansen & Wänke, 2010), maar in het experiment van Shedler en Manis (1986) is geoordeeld over de geschiktheid van een moeder en de vraag of haar kind uit huis moest worden gehaald. Er zijn nog maar weinig bevindingen over de samenhang tussen concreetheid en geloofwaardigheid en het onderzoek dat er is verschilt veel van elkaar. Meer onderzoek is daarom essentieel.

De onderzoeksvraag in het huidige onderzoek is: In hoeverre heeft de mate van concreetheid invloed op de geloofwaardigheid? De doelen van het onderzoek zijn: aantonen dat concrete informatie zorgt voor een toenemende aannemelijkheid van verklaringen vergeleken met abstracte informatie; onderzoeken wat de effecten op oordelen zijn wanneer concreetheid in verschillende maten wordt aangeboden (namelijk: met relevant detail, met irrelevant detail, enkel concreet of abstract); en nagaan of de interessantheid van een verklaring de achterliggende oorzaak is voor de toename in de waargenomen waarheid. Om dit te onderzoeken zal er een experiment worden uitgevoerd waarbij de participanten concrete teksten (met of zonder relevant of irrelevant detail) en abstracte teksten beoordelen op hoe waar, krachtig, concreet, filmbaar en leuk ze die vinden. De manipulatie van teksten is gebaseerd op de voorgenoemde determinanten van concreetheid (Douma, 1994; Brysbaert et al., 2014; Spooen et al., 2015): specificiteit, zintuiglijke waarneembaarheid, het gebruik van zelfstandig naamwoorden en de concreetheidsscores. We weten ook dat relevante details een positieve

invloed zouden kunnen hebben op het waarheidsoordeel (Akehurst et al., 1996; Vrij et al., 2004; Guadagno et al., 2011). Om te kijken of het effect van relevante details op het waarheidsoordeel groter is dan dat van irrelevante details, zijn beide soorten in dit experiment verwerkt.

Op basis van de literatuur verwachten we niet alleen dat concrete teksten eerder worden geloofd dan abstracte, maar ook dat toevoeging van relevante details daar een positief effect op heeft. De irrelevante details zouden juist een negatief effect op het subjectieve waarheidsoordeel kunnen hebben (Guadagno et al., 2011). De filmbaarheid van de teksten zou hetzelfde patroon moeten volgen als de concreetheid van de teksten, aangezien de filmbaarheid daar een voorspeller voor is (Spooren et al., 2015). Wanneer de leukheid van de teksten eenzelfde patroon laat zien als de subjectieve waarheid ervan, zouden we daarmee een achterliggende oorzaak voor het concreetheidseffect kunnen hebben gevonden.

Methode

Proefpersonen

Er hebben 124 proefpersonen deelgenomen aan dit onderzoek. Dit waren mensen die niet op professionele basis bezig zijn met het herkennen van leugens (zoals politie-agenten of rechters). Van de 124 participanten zijn er vier buiten de resultaten gelaten. Twee daarvan lieten vanaf een bepaald moment geen variatie meer zien in de antwoorden en vulden vanaf dat moment alles met een 1 in. Een ander heeft te weinig data ingevoerd. Een proefpersoon bleek minderjarig te zijn en is om ethische redenen uit het onderzoek weggelaten.

Uiteindelijk zijn er 120 proefpersonen effectief meegerekend. Ze waren overwegend universitair opgeleid; het opleidingsniveau varieerde van HBO tot WO. De gemiddelde leeftijd was 21, met een range van 18 tot 44 jaar. Er deden 53 mannen mee, 66 vrouwen en 2 participanten die zich buiten deze twee genders schaalden.

Materiaal

In dit onderzoek werd gekeken naar het waarheidsoordeel van participanten op verklaringen. De bedoeling was dat de gegeven context van de verklaringen zou suggereren

dat ze niet waar zouden kunnen zijn. Daarom is gebruik gemaakt van excuses, die de participanten ook als smoes op zouden kunnen vatten. Iedere tekst die de participanten hebben gelezen, begon met een situatieschets. Deze beschreef een hoofdpersoon die iets heeft nagelaten te doen. Na deze intro kwam de hoofdpersoon zelf aan het woord met een verklaring. Deze verklaring werd aangeboden in een van de volgende condities:

- A. Concreet met relevant detail
- B. Concreet met irrelevant detail
- C. Concreet
- D. Abstract

Bij het schrijven van de teksten is rekening gehouden met een aantal vooraf geformuleerde eisen. Om een lengte-effect te voorkomen waren de concrete en abstracte verklaringen even lang. Ook de relevante en irrelevante details waren even lang. Bovendien waren ze over de verschillende teksten heen ongeveer gelijk. De situatieschets in de intro moest niet al te lang en niet te concreet zijn, omdat er anders een groot verschil zou zijn met de abstracte conditie.

Er was ook een aantal inhoudelijke eisen. De verklaringen moesten als argument bijvoorbeeld niet al te goed en niet al te slecht zijn. De participanten waren daardoor vrij in hun keuze om de argumenten als waar of onwaar op te vatten. Een controleerbare verklaring als 'ik heb mijn been gebroken' kon daarom niet worden gebruikt, maar 'ik had het druk' wel. De relevante details waren geen extra argument, maar een uitleg bij de conditie Concreet. De irrelevante details waren additief, maar moesten nog wel een referentiële relatie hebben met de Concreet-zin. De abstracte conditie moest bovendien niet te globaal zijn, omdat deze conditie anders als argument niet even sterk zou zijn als de andere drie condities.

Om het verschil tussen abstract en concreet te waarborgen, werd allereerst gelet op de filmbaarheid van de verklaringen, omdat dat een belangrijke determinant is van concreetheid (Spooren et al., 2015). Daarnaast is er gebruik gemaakt van de concreetheidsscores zoals die gemeten zijn in Brysbaert et al. (2014). Deze scores variëren van 1 (zeer abstract) tot 5 (zeer concreet). Van alle werkwoorden, zelfstandige naamwoorden en bijvoeglijke naamwoorden (ook wanneer deze laatste bijwoordelijk

gebruikt zijn) in de verklaringen werden de concreetheidsscores opgezocht en het gemiddelde daarvan berekend. Het gemiddelde bij de eerste drie condities (Concreet, Concreet met irrelevant detail en Concreet met relevant detail) moest hoger zijn dan 3. Het verschil met Abstract was minimaal 1. Bovendien moesten de relevante en irrelevante details ongeveer even concreet zijn. Een voorbeeld van het stimulusmateriaal met concreetheidsscores is het volgende:

Situatie	Peter studeert sinds kort aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Daar geldt voor alle vakken dat je 80% van de colleges aanwezig moet zijn. Peter zit bij 'Statistiek 2' al aan zijn limiet, maar kwam vandaag toch veel te laat. De docent twijfelt erover om hem op afwezig te zetten, en vraagt waarom hij zo laat is gekomen.
Concrete verklaring met relevante details	Bij het station wordt het spoor verbouwd, waardoor ik met de bus mee moest rijden (4,21). Die rijdt een stuk langzamer dan de sneltrein, want om acht uur staat er wel twintig kilometer file (3,64)
Concrete verklaring met irrelevante details	Bij het station wordt het spoor verbouwd, waardoor ik met de bus mee moest rijden (4,21). De buschauffeur toeterde ook nog eens naar automobilisten die hem inhaalden (4,13).
Concrete verklaring	Bij het station wordt het spoor verbouwd, waardoor ik met de bus mee moest rijden (4,21).
Abstracte verklaring	Er was oponthoud bij de NS, waardoor ik van ander vervoer gebruik moest maken (2,29).

Tabel 1. Voorbeeld stimulusmateriaal met concreetheidsscores

In dit voorbeeld is te zien hoe de teksten zijn samengesteld. De intro beschrijft een situatie waarin het aannemelijk is voor de lezer dat de hoofdpersoon er een smoes bij zou kunnen verzinnen. De verklaring is er een die waar zou kunnen zijn, maar dat niet per definitie is. Om de verschillende condities samen te stellen is hier gebruik gemaakt van concreetheidsscores. In plaats van het concrete 'spoor verbouwen' is in de abstracte verklaring gekozen voor 'oponthoud'. 'Vervoer' is een veel abstracter woord dan 'bus' (Brysbaert et al., 2014). Op die manier is de abstracte verklaring samengesteld. Bij de details is het inhoudelijke verschil in dit voorbeeld duidelijk merkbaar. De relevante details ondersteunen de eerdere, concrete zin. De irrelevante details hebben wel een referentiële relatie tot die eerdere zin, maar zijn additief. De details zijn ongeveer even lang en even concreet.

Onderzoeksontwerp

De teksten zijn aan de participanten aangeboden in een Latin Square design:

	Lijst 1	Lijst 2	Lijst 3	Lijst 4
Situatie 1	Abstract	Concreet met relevante details	Concreet met irrelevante details	Concreet
Situatie 2	Concreet	Abstract	Concreet met relevante details	Concreet met irrelevante details
Situatie 3	Concreet met relevante details	Concreet met irrelevante details	Concreet	Abstract
Situatie 4	Concreet met irrelevante details	Concreet	Abstract	Concreet met relevante details
Situatie 5	Concreet	Abstract	Concreet met relevante details	Concreet met irrelevante details
Situatie 6	Concreet met irrelevante details	Concreet	Abstract	Concreet met relevante details
Situatie 7	Concreet met relevante details	Concreet met irrelevante details	Concreet	Abstract
Situatie 8	Abstract	Concreet met relevante details	Concreet met irrelevante details	Concreet
Situatie 9	Concreet met irrelevante details	Concreet	Abstract	Concreet met relevante details
Situatie 10	Concreet met relevante details	Concreet met irrelevante details	Concreet	Abstract
Situatie 11	Abstract	Concreet met relevante details	Concreet met irrelevante details	Concreet
Situatie 12	Concreet	Abstract	Concreet met relevante details	Concreet met irrelevante details

Tabel 2. Latin square design van de lijsten

Er zijn vier lijsten gemaakt. In elk van die lijsten kwamen alle twaalf de situaties voor. In totaal waren er 60 verschillende verklaringen, omdat er vier condities per situatie zijn geschreven (Concreet met relevante details, Concreet met irrelevante details, Concreet en Abstract). Deze 60 verklaringen werden verdeeld over vier lijsten van 12 teksten; elke verklaring kwam maar één keer voor. De verklaringen werden zo verspreid dat iedere participant elke conditie drie keer kreeg aangeboden. Iedere lijst is minimaal 30 keer ingevuld. Omdat er twaalf verschillende verklaringen waren in dezelfde conditie, zorgde dit design voor 360 (12x30) datapunten per conditie.

Instrumentarium:

Per verklaring werd aan de proefpersonen gevraagd om op vijf verschillende punten hun oordeel te geven. Dit konden ze aangeven op een zevenpunts Likertschaal. Als eerste werd

gevraagd in hoeverre ze de gegeven verklaring als 'waar' beschouwden, zodat duidelijk werd hoe geloofwaardig de betreffende verklaring was. Als tweede werd aan de participanten gevraagd hoe sterk ze de verklaring als argument vonden. Idealiter zou dit in alle condities gelijk zijn, zodat een eventueel significant verschil in de geloofwaardigheid door de stijl is veroorzaakt. De derde vraag was een manipulatiecheck, daarin werd gevraagd hoe concreet de verklaring was. De vierde vraag ging over de filmbaarheid van de verklaring en als laatste werd gevraagd hoe leuk de participanten het hadden gevonden om de verklaring te lezen.

Procedure

De lijsten zijn op papier individueel ingevuld door de participanten. Ze werden door de onderzoekers uitgedeeld in en rondom de Radboud Universiteit in Nijmegen. Elke lijst bevatte een introductie (bijlage 2), waarin de proefpersonen konden lezen dat aan hen werd gevraagd hun mening te geven over verschillende verklaringen bij de situaties. Als waarschuwing werd daarbij aangegeven dat het echt alleen maar ging om het beoordelen van de verklaring (die dikgedrukt werd weergegeven), niet om de beschreven situatie. Ze werden daarnaast geïnstrueerd niet te lang over een antwoord na te denken. Voorafgaand aan de vragenlijst werd nog naar de leeftijd, het geslacht en het opleidingsniveau gevraagd. De gemiddelde afname duurde tien minuten.

Statistische toetsing

De data is geanalyseerd met behulp van een ANOVA met herhaalde metingen, met één factor (Stijl) die bestaat uit vier levels (Concreet met relevant detail, Concreet met irrelevant detail, Concreet en Abstract). Wanneer deze analyse significant uitkomt (met een F-waarde die kleiner is dan $p < 0.05$) worden post hoc vergelijkingen uitgevoerd met behulp van Bonferroni. Hiermee wordt paarsgewijs bekeken of er verschillen zijn tussen de verschillende condities. Dit alles gebeurt per vraag; de vijf verschillende onderwerpen (Geloofwaardigheid, kracht, concreetheid, filmbaarheid, leukheid) komen in de resultatenparagraaf apart van elkaar aan bod.

Resultaten

Vraag 1: "In hoeverre beschouw je de verklaring van [...] als waar?"

Bij de vraag naar de geloofwaardigheid van de verklaringen zijn de volgende gemiddelden en standaarddeviaties gevonden:

Conditie	Gemiddelde	SD
Concreet met relevant detail	4.56	1.69
Concreet met irrelevant detail	4.34	1.69
Concreet	4.51	1.79
Abstract	4.11	1.75

Tabel 3. De gemiddeldes en standaarddeviaties van de geloofwaardigheid van verklaringen per conditie (1 = helemaal onwaar, 7 = helemaal waar)

Het gemiddelde van de geloofwaardigheid van de verschillende verklaringen is het hoogst bij de conditie Concreet met relevant detail. De concrete conditie komt daarna, gevolgd door Concreet met irrelevant detail. Het gemiddelde van de geloofwaardigheid is het laagst bij de abstracte conditie. De standaarddeviatie schommelt bij de vier conditie tussen de 1.69 en 1.79, bij de concrete conditie is de afwijking marginaal groter.

Een ANOVA met herhaalde metingen liet verschillen zien tussen de vier stijlcondities met betrekking tot de waargenomen waarheid ($F(3,120) = 5.94, p < 0.001$). De F-waarde bleek hiermee voldoende om een post hoc vergelijking met Bonferroni uit te voeren, waar de volgende resultaten uit kwamen:

	A	B	C	D
Concreet met relevant detail (A)	-	-	-	-
Concreet met irrelevant detail (B)	0.4321	-	-	-
Concreet (C)	1.00000	0.9950	-	-
Abstract (D)	0.0028	0.2088	0.0113	-

Tabel 4. Post hoc paarsgewijze vergelijking (Bonferroni) tussen de verschillende condities, bij de geloofwaardigheid van de verklaringen

De post hoc vergelijkingen (Bonferroni) laten zien dat de conditie Abstract als minder waar wordt gezien dan de conditie Concreet met relevante details ($p = 0.003$) en dan de conditie Concreet ($p = 0.01$). Tussen de overige condities waren geen significante verschillen.

Vraag 2: "Hoe sterk vind je het antwoord van [...] als verklaring?"

Bij de vraag naar de kracht van de verklaringen zijn de volgende gemiddelden en standaarddeviaties gevonden:

Conditie	Gemiddelde	SD
Concreet met relevant detail	4.01	1.81
Concreet met irrelevant detail	3.40	1.73
Concreet	3.66	1.85
Abstract	3.34	1.70

Tabel 5. De gemiddeldes en standaarddeviaties van het oordeel over de kracht van verklaringen per conditie (1 = zwakke verklaring, 7 = sterke verklaring)

Het gemiddelde van het oordeel over de kracht van de verschillende verklaringen is het hoogst bij de conditie Concreet met relevant detail. Concreet komt daarna, gevolgd door Concreet met irrelevant detail. Het gemiddelde van het oordeel over de kracht van de verklaringen is het laagst bij de conditie Abstract. De standaarddeviatie schommelt bij de vier conditie tussen de 1.70 en 1.85, bij de concrete conditie is de afwijking marginaal groter.

Een ANOVA met herhaalde metingen liet verschillen zien tussen de vier stijlcondities met betrekking tot de waargenomen kracht van de verklaringen ($F(3,118) = 9.543$, $p < 0.001$). De F-waarde bleek hiermee voldoende om een post hoc vergelijking met Bonferroni uit te voeren, waar de volgende resultaten uit kwamen:

	A	B	C	D
Concreet met relevant detail (A)	-	-	-	-
Concreet met irrelevant detail (B)	2.2×10^{-5}	-	-	-
Concreet (C)	0.037	0.273	-	-
Abstract (D)	8.8×10^{-7}	1.000	0.090	-

Tabel 6. Post hoc paarsgewijze vergelijking (Bonferroni) tussen de verschillende condities, bij het oordeel over de kracht van verklaringen

De post hoc vergelijkingen (Bonferroni) laten zien dat de conditie Concreet met relevante details als een sterkere verklaring werd gezien dan de conditie Concreet met irrelevante details ($p < 0.001$), dan de conditie Concreet ($p = 0.037$) en dan de conditie Abstract ($p < 0.001$). Daarnaast werd de verklaring van de conditie Abstract marginaal als minder sterk gezien dan de conditie Concreet ($p = 0.09$). Tussen de overige condities waren geen significante verschillen.

Vraag 3: “Hoe concreet vond je de verklaring van [...]?”

Bij de vraag naar de concreetheid van de verklaringen zijn de volgende gemiddelden en standaarddeviaties gevonden:

Conditie	Gemiddelde	SD
Concreet met relevant detail	5.00	1.52
Concreet met irrelevant detail	4.71	1.64
Concreet	4.55	1.56
Abstract	3.33	1.65

Tabel 7. De gemiddeldes en standaarddeviaties van de concreetheid van verklaringen per conditie (1 = zeer abstract, 7 = zeer concreet)

Het gemiddelde van de concreetheid van de verschillende verklaringen is het hoogst bij de conditie Concreet met relevant detail. De conditie Concreet met irrelevant detail komt daarna, gevolgd door Concreet. Het gemiddelde van de concreetheid van de verklaringen is het laagst bij de abstracte conditie. De standaarddeviatie schommelt bij de vier conditie tussen de 1.52 en 1.65.

Een ANOVA met herhaalde metingen liet verschillen zien tussen de vier stijlcondities met betrekking tot de waargenomen concreetheid ($F(3,119) = 62.26, p < 0.001$). De F-waarde bleek hiermee voldoende om een post hoc vergelijking met Bonferroni uit te voeren, waar de volgende resultaten uit kwamen:

	A	B	C	D
Concreet met relevant detail (A)	-	-	-	-
Concreet met irrelevant detail (B)	0.03957	-	-	-
Concreet (C)	0.00022	1.00000	-	-
Abstract (D)	$<2^e-16$	$<2^e-16$	$<2^e-16$	-

Tabel 8. Post hoc paarsgewijze vergelijking (Bonferroni) tussen de verschillende condities, bij de concreetheid van verklaringen

De post hoc vergelijkingen (Bonferroni) laten zien dat de conditie Concreet met relevante details als concreter werd gezien dan Concreet met irrelevant detail ($p = 0.04$), dan de conditie Concreet ($p < 0.001$) en dan Abstract ($p < 0.001$). De conditie Abstract werd als abstracter gezien dan de conditie Concreet met relevant detail ($p < 0.001$), dan de conditie Concreet met irrelevant detail ($p < 0.001$) en dan de conditie Concreet ($p < 0.001$). Alleen tussen Concreet met irrelevant detail en Concreet zijn geen significante verschillen gevonden.

Vraag 4: "Kun je de verklaring van [...] als een film voor je zien?"

Bij de vraag naar de filmbaarheid van de verklaringen zijn de volgende gemiddelden en standaarddeviaties gevonden:

Conditie	Gemiddelde	SD
Concreet met relevant detail	4.67	1.69
Concreet met irrelevant detail	4.51	1.58
Concreet	4.39	1.66
Abstract	3.33	1.69

Tabel 9. De gemiddeldes en standaarddeviaties van de filmbaarheid van verklaringen per conditie (1 = helemaal niet filmbaar, 7 = heel erg filmbaar)

Het gemiddelde van de filmbaarheid van de verschillende verklaringen is het hoogst bij de conditie Concreet met relevant detail. De conditie Concreet met irrelevant detail komt daarna, gevolgd door Concreet. Het gemiddelde van de filmbaarheid van de verklaringen is het laagst bij de abstracte conditie. De standaarddeviatie bij de vier conditie ligt tussen de 1.58 en 1.69.

Een ANOVA met herhaalde metingen liet verschillen zien tussen de vier stijlcondities met betrekking tot de waargenomen filmbaarheid ($F(3,120) = 51.27, p < 0.001$). De F-waarde bleek hiermee voldoende om een post hoc vergelijking met Bonferroni uit te voeren, waar de volgende resultaten uit kwamen:

	A	B	C	D
Concreet met relevant detail (A)	-	-	-	-
Concreet met irrelevant detail (B)	0.73	-	-	-
Concreet (C)	0.07	1.00	-	-
Abstract (D)	$<2^e-16$	$<2e-16$	$<2^e-16$	-

Tabel 10. Post hoc paarsgewijze vergelijking (Bonferroni) tussen de verschillende condities, bij de filmbaarheid van verklaringen

De post hoc vergelijkingen (Bonferroni) laten zien dat de conditie Abstract als minder filmbaar wordt gezien dan de conditie Concreet met relevant detail ($p < 0.001$), dan de conditie Concreet met irrelevant detail ($p < 0.001$) en dan de conditie Concreet ($p < 0.001$). De conditie Concreet met relevant detail was marginaal filmbaarder dan de conditie Concreet ($p = 0.07$). Tussen de overige condities waren geen significante verschillen.

Vraag 5: "Hoe vond je de verklaring van [...] om te lezen?"

Bij de vraag naar de leukheid van de verklaringen zijn de volgende gemiddelden en standaarddeviaties gevonden:

Conditie	Gemiddelde	SD
Concreet met relevant detail	3.82	1.49
Concreet met irrelevant detail	3.67	1.46
Concreet	3.72	1.26
Abstract	3.37	1.23

Tabel 11. De gemiddeldes en standaarddeviaties van de leukheid van verklaringen per conditie (1 = zeer vervelend om te lezen, 7 = zeer leuk om te lezen)

Het gemiddelde van de geloofwaardigheid van de verschillende verklaringen is het hoogst bij de conditie Concreet met relevant detail. De concrete conditie komt daarna, gevolgd door Concreet met irrelevant detail. Het gemiddelde van de geloofwaardigheid is het laagst bij de abstracte conditie. De standaarddeviatie bij de vier conditie ligt tussen de 1.23 en 1.49.

Een ANOVA met herhaalde metingen liet verschillen zien tussen de vier stijlcondities met betrekking tot de waargenomen waarheid ($F(3,120) = 7.294, p < 0.001$). De F-waarde bleek hiermee voldoende om een post hoc vergelijking met Bonferroni uit te voeren, waar de volgende resultaten uit kwamen:

	A	B	C	D
Concreet met relevant detail (A)	-	-	-	-
Concreet met irrelevant detail (B)	0.6384	-	-	-
Concreet (C)	1.0000	1.0000	-	-
Abstract (D)	6.9 ^e -06	0.0077	0.0001	-

Tabel 12. Post hoc paarsgewijze vergelijking (Bonferroni) tussen de verschillende condities, bij de leukheid van verklaringen

De post hoc vergelijking (Bonferroni) laat zien dat de conditie Abstract minder leuk was om te lezen dan de conditie Concreet met relevante details ($p < 0.001$), dan de conditie Concreet met irrelevante details ($p = 0.008$) en dan de conditie Concreet ($p = 0.0001$). Tussen de overige condities waren geen significante verschillen gevonden.

Conclusie

Uit de resultaten kunnen we aflezen dat abstracte teksten inderdaad minder geloofwaardig zijn dan concrete teksten. Ook wanneer er een relevant detail werd toegevoegd, werd die tekst als meer waar gezien dan een abstracte tekst. Het was opvallend dat er tussen de conditie Concreet met irrelevant detail en de conditie Abstract geen significant verschil is gevonden. Over het algemeen werden de teksten niet als uitermate geloofwaardig of ongeloofwaardig beschouwd: er was geen vloer- of plaffondeffect.

Bij de tweede vraag zien we dat de verklaringen in de conditie Concreet met relevante details veruit de meeste kracht hebben. Je kunt een argument blijkbaar kracht bijzetten door er een relevant detail aan toe te voegen. Ook is het belangrijk om de stijl concreet te houden, die wordt namelijk marginaal sterker gevonden dan de abstracte variant.

De manipulatiecheck in de derde vraag laat zien dat de conditie Concreet inderdaad concreter werd gevonden dan de conditie Abstract. Opvallend is dat er geen verschil is gevonden tussen de conditie Concreet met irrelevante details en de conditie Concreet. Het toevoegen van irrelevante details is in eerder onderzoek namelijk vaak als manipulator gebruikt (Shedler & Manis, 1986; Reyes et al., 1980). Er is daarentegen wel een significant verschil gevonden tussen de relevante en irrelevante details. Concreet met relevant detail werd als concreter beoordeeld dan de conditie Concreet met irrelevant detail.

Net als bij de vraag over concreetheid, is ook bij filmbaarheid gevonden dat de abstracte conditie veel minder scoorde dan de rest van de condities. De resultaten bij de twee vragen lopen niet helemaal gelijk: waar Concreet met relevante details wel marginaal concreter is dan Concreet met irrelevante details, is de conditie niet filmbaarder bevonden. Toch lijken ze wel enigszins hetzelfde patroon te volgen, waar enkel deze marginale afwijking de uitzondering blijkt te zijn.

Bij de vraag over hoe leuk de verklaringen waren om te lezen, bleek alleen de conditie Abstract voor grote verschillen te zorgen. De abstracte teksten waren namelijk veel minder leuk om te lezen dan de concrete teksten in alle drie de condities. Tussen de andere condities zijn geen verschillen gevonden.

Bij de vraag over geloofwaardigheid is inderdaad te zien dat de conditie Abstract veel minder hoog scoort dan Concreet en Concreet met relevante details. Zoals voorspeld, komt een abstracte verklaring niet zo geloofwaardig over als een concrete. De conditie met irrelevante details onderscheidt zich daarentegen niet significant van de abstracte conditie. Dit onderzoek sluit daarmee aan op de conclusie van Guadagno et al. (2011), die stelden dat de irrelevante details enkel voor afleiding zorgen en daarmee geen goede manipulatie zijn voor concreetheid. Waar de relevante details wel voor een sterk significante toename in geloofwaardigheid zorgden ten opzichte van de conditie Abstract, deden de irrelevante dat niet, hoewel beide condities even lang waren. Ook de conditie Concreet en Abstract waren even lang, maar verschilden sterk van elkaar. Dit alles wijst erop dat er in dit experiment geen sprake was van een lengte-effect; de lengte was niet de predictor voor de uitkomsten. De gemiddelden waren bij de geloofwaardigheid niet uitermate hoog of laag, wat betekent dat de participanten inzagen dat de verklaringen niet waar zouden kunnen zijn. De opzet van het experiment heeft ervoor gezorgd dat ze niet al te goedgegelovig enerzijds, en anderzijds niet al te sceptisch waren.

Bij de kracht van de verklaring was het ideaal geweest wanneer alle condities gelijk aan elkaar waren. De conditie met relevante details mocht er hooguit iets bovenuit komen, gezien de aard van de conditie. In de resultaten is te zien dat ook de condities zonder details van elkaar verschilden; Concreet werd marginaal als sterker gezien dan Abstract. Wanneer de kracht van het argument in de abstracte conditie inderdaad minder sterk was, zou dat voor een effect in de waargenomen waarheid kunnen hebben gezorgd. Het zou kunnen dat - in onze ijver haar abstract te maken - de conditie Abstract op de balans is doorgeschooten naar 'vaag'. Daarmee kan de kracht van het argument verloren zijn gegaan. Het is ook mogelijk dat de vraag verkeerd is opgevat. Een oordeel vellen over de algemene 'kracht' van een verklaring was misschien teveel gevraagd van participanten die niet thuis zijn in de persuasiviteit en concreetheid.

De manipulatiecheck in de derde vraag ("Hoe concreet vond je de verklaring van [...]?") laat zien dat de condities Concreet met relevant detail, Concreet en Abstract zo

werken als de bedoeling was. De concreetheidsscores van Brysbaert et al. (2014) lijken ervoor te hebben gezorgd dat de conditie Abstract duidelijk abstracter was dan de rest van de condities. Ook maakte het relevante detail een concretere indruk dan enkel de conditie Concreet. Alleen de conditie Concreet met irrelevant detail gedraagt zich niet zoals voorspeld. Het irrelevante detail verschilt alleen van het relevante detail in haar verhouding ten opzichte van de Concreet-zin, dus zou dat voor de mate van concreetheid niet uit hoeven maken.

In de concreetheidsscores van Brysbaert et al. (2014) is geen overtuigende verklaring te vinden voor het verschil tussen de relevante en irrelevante details. De gemiddelde scores van Concreet met relevant detail en Concreet met irrelevant detail (te vinden bijlage 1) konden niet exact hetzelfde zijn, maar zijn dicht bij elkaar gehouden. De gemiddelde score van Concreet met relevant detail is even vaak groter geweest dan Concreet met irrelevant detail als andersom. Het opgetelde verschil tussen de twee (-1.43) zou zelfs suggereren dat de conditie Concreet met irrelevant detail concreter zou zijn dan Concreet met relevant detail. De concreetheidsscores verklaren daarmee niet dat de relevante details als concreter worden gezien dan de irrelevante details. Een alternatieve verklaring zouden we kunnen vinden in de definitie van concreetheid volgens Douma (1994). Die stelt dat de voorwaardes voor concreetheid zintuiglijke waarneembaarheid en specificiteit zijn. Het is mogelijk dat de relevante details zorgen voor specifiekere informatie over het betreffende onderwerp dan de irrelevante details, en als gevolg daarvan als concreter worden gezien.

Net als bij de vraag over concreetheid, is ook bij filmbaarheid gevonden dat de abstracte conditie veel minder scoorde dan de rest van de condities. De resultaten uit het onderzoek van Spooren et al. (2015) toonden aan dat filmbaarheid een voorspeller was voor concreetheid. De antwoorden op de vragen over concreetheid en filmbaarheid zouden daarom hetzelfde patroon moeten laten zien. De resultaten bij de twee vragen lopen alleen niet helemaal gelijk: waar Concreet met relevante details wel marginaal concreter is dan Concreet met irrelevante details, is de conditie niet filmbaarder bevonden. Toch lijken ze wel enigszins hetzelfde patroon te volgen, waar enkel deze marginale afwijking de uitzondering blijkt te zijn. Een verklaring voor het verschil tussen de twee zou de vraagstelling kunnen zijn. Bij de vraag naar de concreetheid van de verklaringen gaven de participanten dat aan op een schaal die liep van abstract tot concreet. Deze twee begrippen zijn antoniemen van elkaar.

Bij de vraag naar de filmbaarheid gaven ze aan het wel of niet filmbaar te vinden. De vraagstelling zou het patroonverschil tussen de concreetheid en de filmbaarheid van de verklaringen kunnen verklaren.

Bij de vraag over hoe leuk de verklaringen waren om te lezen, bleek dat de abstracte teksten veel minder leuk waren om te lezen dan de concrete teksten in al hun condities. Tussen de concrete condities zijn geen significante verschillen gevonden. Wanneer de leuk- of interessantheid een achterliggende oorzaak was geweest bij de toenemende geloofwaardigheid van de teksten, zou de conditie Concreet met irrelevante details ook als meer waar moeten worden gezien dan de conditie Abstract. Dat was niet het geval, dus heeft dit experiment geen bewijs geleverd voor de theorie dat de leuk- of interessantheid een positief effect heeft op de geloofwaardigheid van teksten.

In dit onderzoek bleek het lastig de situatieschets abstract op te stellen. De beschrijving van de situatie was vaak uitgebreid en concreet, waardoor die meer aansloot op de concrete condities dan op de conditie Abstract. Dit zou een alternatieve verklaring kunnen zijn voor het feit dat de resultaten van de conditie Abstract zo afwijken van de andere condities, ware het niet dat de conditie Concreet met irrelevant detail vaak eenzelfde effect laat zien als Abstract. Bij eventueel vervolgonderzoek raden we wel aan de situatieschets meer aan te sluiten op de abstracte conditie. Een pretest op de kracht van de argumenten is ook alleszins een aanrader. Daardoor kan er geen twijfel bestaan over de overtuigingskracht van de argumenten.

Met dit onderzoek hebben we willen aantonen dat concrete informatie zorgt voor een toenemende aannemelijkheid van verklaringen vergeleken met abstracte informatie. Dit lijkt door de resultaten te worden bevestigd, hoewel in vervolgonderzoek meer rekening gehouden zou kunnen worden met de bewijskracht van de argumenten en de concreetheid van de situatieschets. Waar de relevante details het positieve effect op de aannemelijkheid versterken, lijken de irrelevante details juist een negatief effect te hebben. Hiermee is bewijs geleverd voor de theorie van Guadagno et al. (2011). De interessantheid van de verklaring lijkt geen achterliggende oorzaak te zijn voor de toename in de waargenomen waarheid. Het concreetheidseffect mag nog verder onderzocht worden, maar tot dan is het alvast een aanrader om relevante details aan je smoezen toe te voegen.

- Akehurst, L., Köhnken, G., Vrij, A., & Bull, R. (1996). Lay persons' and police officers' beliefs regarding deceptive behaviour. *Applied Cognitive Psychology, 10*, 461-471.
- Brybaert, M., Stevens, M., De Deyne, S., Voorspoels, W., & Storms, G. (2014). Norms of age of acquisition and concreteness for 30,000 Dutch words. *Acta Psychologica, 150*, 80-84.
- Chaiken, S. (1980). The heuristic model of persuasion. In M.P. Zanna, J.M. Olson, & C.P. Hermans (eds.), *Social influence: The Ontario symposium* (Vol. 5, pp. 3-39). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Collins, R.L., Taylor, S.E., Wood, J.V., & Thompson, S.C. (1988). The vividness effect: Elusive or illusory? *Journal of Experimental Social Psychology, 24*(1), 1-18.
- DePaulo, B. M., Lindsay, J. J., Malone, B. E., Muhlenbruck, L., Charlton K., & Cooper, H. (2003). *Psychological Bulletin, 129*, 74-118.
- Douma, P. (1994). Wees zo concreet mogelijk: Schrijfadvisers over concreet en abstract taalgebruik. *Tijdschrift voor Taalbeheersing, 16*, 16-31.
- Ferguson, L. (1989). *Writing with style*. Forth Worth: Holt, Rinehart and Winston.
- Flesch, R. (1977). *Helder schrijven, spreken, denken*. Deventer: Van Loghum Slaterus.
- Frey, K.P., & Eagly, A.H. (1993). Vividness can undermine the persuasiveness of messages. *Journal of Personality and Social Psychology, 65*, 32-44.
- Guadagno, R. E., Rhoads, K. L., & Sagarin, B. J. (2011). Figural vividness and persuasion: capturing the "elusive" vividness effect. *Personality and Social Psychology Bulletin, 37*, 626-638. doi: 10.1177/0146167211399585
- Hancock, J. (2007). Digital Deception: When, where, and how people lie online. In K. McKenna, T. Postmes, U. Reips, & A. Joinson (Eds.), *Oxford handbook of internet psychology* (1e ed., pp. 287-301). Oxford: Oxford University Press. doi: 10.1093/oxfordhb/9780199561803.001.0001
- Hansen, J., & Wänke, M. (2010). Truth from language and truth from fit: The impact of linguistic concreteness and level of construal on subjective truth. *Personality and Social Psychology Bulletin, 36*, 1576-1588. doi: 10.1177/0146167210386238
- Hustinx, L., & Wit, E.E. de (2012). Kunnen levendige getuigenissen je achter de tralies doen belanden? Een experimenteel onderzoek naar het effect van levendig taalgebruik op oordelen over schuld bij leken en 'experts'. *Tijdschrift voor taalbeheersing, 34*, 213-228.
- Nisbett, R., & Ross, L. (1980). *Human inference: strategies and shortcomings of social judgment*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Paivio, A. (1986). *Mental representations: A dual coding approach*. New York: Oxford University Press.
- Porter, S., & Ten Brinke, L. (2010). The truth about lies: What works in detecting high-stakes deception? *Legal and Criminal Psychology, 15*, 57-75. doi: 10.1348/135532509X433151

- Reyes, R.M., Thompson, W.C., & Bower, G.H. (1980). Judgmental biases resulting from differing availabilities of arguments. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39 (1), 2-12.
- Sadoski, M., Goetz, E. T., & Rodriguez, M. (2000). Engaging texts: effects of concreteness on comprehensibility, interest, and recall in four text types. *Journal of Educational Psychology*, 92, 85-95. doi: 10.1037/0022-0663.92.1.85
- Schwanenflugel, Paula J., Shoben, & Edward J. (1983). Differential Context Effects in the Comprehension of Abstract and Concrete Verbal Materials. In: *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory and Cognition*, 9, 82-102.
- Semin, G. R., & Fiedler, K. (1988). The cognitive functions of linguistic categories in describing persons: social cognition and language. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 558-568.
- Shedler, J., & Manis, M. (1986). Can the availability heuristic explain vividness effects? *Journal of Personality and Social Psychology*, 51, 26-36.
- Spooren, W., Hustinx, L., Aben, J., & Turkenburg, E. (2015). Concreetheid onder de loep. In M. Boogaard, B. van den Bogaerde, S. Bacchini, M. Curcic, N. de Jong, E. le Pichon & L. Rasier (Eds.), *Proceedings of de achtste Anéla Conferentie Toegepaste Taalwetenschap 2015* (pp. 97-110). Delft: Eburon.
- Taylor, S. E., & Thompson, S. C. (1982). Stalking the elusive "vividness" effect. *Psychological Review*, 89(2), 155-181.
- Tversky, A., & Kahneman, D. (1973). Availability: A heuristic for judging frequency and probability. *Cognitive Psychology*, 5, 207-232.
- Van Wijk, C., & Kuperus, M. (2003). Hoe concreter, hoe beter? Een experimenteel onderzoek naar verschillen in overtuigingskracht van concrete en abstract taalgebruik. *Nederlands Tijdschrift voor de Psychologie*, 58, 49-62.
- Vrij, A., Evans, H., Akehurst, L., & Mann, S. (2004). Rapid judgements in assessing verbal and nonverbal cues: Their potential for deception researchers and lie detection. *Applied Cognitive Psychology*, 18, 283-296. doi: 10.1002/acp.964
- Wakslak, C. J., & Trope, Y. (2009). The effect of construal level on subjective probability estimates. *Psychological Science*, 20, 52-58.

Bijlagen

1. Materiaal met concreetheidsscores (Brybaert et al., 2014)

Situatie 1	Peter studeert sinds kort aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Daar geldt voor alle vakken dat je 80% van de colleges aanwezig moet zijn. Peter zit bij 'Statistiek 2' al aan zijn limiet, maar kwam vandaag toch veel te laat. De docent twijfelt erover om hem op afwezig te zetten, en vraagt waarom hij zo laat is gekomen.
Concrete verklaring met relevante details	Bij het station wordt het spoor verbouwd, waardoor ik met de bus mee moest rijden (4,21). Die rijdt een stuk langzamer dan de sneltrein, want om acht uur staat er wel twintig kilometer file (3,64)
Concrete verklaring met irrelevante details	Bij het station wordt het spoor verbouwd, waardoor ik met de bus mee moest rijden (4,21). De buschauffeur toeterde ook nog eens naar automobilisten die hem inhaalden (4,13).
Concrete verklaring	Bij het station wordt het spoor verbouwd, waardoor ik met de bus mee moest rijden (4,21).
Abstracte verklaring	Er was oponthoud bij de NS, waardoor ik van ander vervoer gebruik moest maken (2,29).

Situatie 2	Lotte had een tijdje geleden een fiets geleend van een vriendin. Die zou ze eigenlijk afgelopen weekend langs komen brengen, maar dat had ze niet gedaan. De vriendin vraagt haar waarom ze hem nog niet heeft gebracht.
Concrete verklaring met relevante details	Ik moest dit weekend repeteren met mijn orkest voor het concert, daarom breng ik de fiets later (3,42). De pianist en fluitist konden alleen zaterdag en de dirigent wilde die instrumenten samen horen (3,61).
Concrete verklaring met irrelevante details	Ik moest dit weekend repeteren met mijn orkest voor het concert, daarom breng ik de fiets later (3,42). De fluiten klinken steeds zuiverder en de pianist speelde de sterren van de hemel (3,55).
Concrete verklaring	Ik moest dit weekend repeteren met mijn orkest voor het concert, daarom breng ik de fiets later (3,42).
Abstracte verklaring	Ik heb er geen tijd meer voor gehad, ik was deze dagen veel te druk bezig met andere dingen (2,11).

Situatie 3	Elke woensdagavond gaat Floor met haar dispuutgenoten op pad om wijn te drinken en te roddelen over anderen. Deze avond is verplicht en om niet te komen heb je wel een goede reden nodig. Deze keer is Floor er niet, daarom stuurt ze de voorzitter een berichtje.
------------	--

Concrete verklaring met relevante details	Ik kan geen wijn drinken, want ik heb donderdag een toets met honderd meerkeuzevragen (3,66). Ik wil vannacht al om tien uur in bed liggen en na een glas wijn kan ik niet slapen (3,98).
Concrete verklaring met irrelevante details	Ik kan geen wijn drinken, want ik heb donderdag een toets met honderd meerkeuzevragen (3,66). Die toets gaat over vissen, waarover ik vorige week ook een werkstuk heb geschreven (3,40).
Concrete verklaring	Ik kan geen wijn drinken, want ik heb donderdag een toets met honderd meerkeuzevragen (3,66).
Abstracte verklaring	Ik ben er niet bij dit keer, ik moet zorgen dat ik genoeg uitgerust ben voor donderdag (2,13).

Situatie 4	Arno en Sjoerd hebben afgesproken om samen te gaan sporten. Net van tevoren belt Arno op om te vertellen dat hij een half uur later komt. Sjoerd vraagt haar waarom.
Concrete verklaring met relevante details	Ik moet eerst de douche en het toilet schoonmaken, anders mag ik van mijn moeder niet gaan sporten (3,38). Ze had me vandaag al driemaal gevraagd om de badkamer te poetsen. Ze had zelfs de emmer en spons al klaargezet (3,54).
Concrete verklaring met irrelevante details	Ik moet eerst de douche en het toilet schoonmaken, anders mag ik van mijn moeder niet gaan sporten (3,38). Mijn moeder heeft vandaag bleekmiddel en een schuurspons gekocht, dus de tegels en de vloer zijn straks weer stralend wit (3,58).
Concrete verklaring	Ik moet eerst de douche en het toilet schoonmaken, anders mag ik van mijn moeder niet gaan sporten (3,38).
Abstracte verklaring	Ik moet eerst mijn klusjes nog doen, voordat ik toestemming kan krijgen om met je mee te gaan (2,22).

Situatie 5	Studente Mariska werkt één avond per week als vrijwilliger bij de Kindertelefoon. Eén keer per maand is er verplicht een vergadering. Bij de vergadering van vandaag is Mariska behoorlijk te laat. De voorzitter is hier niet over te spreken en vraagt om een verklaring.
Concrete verklaring met relevante details	Ik had nog een half uur nodig om mijn opstel te schrijven, want de deadline is vanavond (3,57). Als ik de deadline niet haal, krijg ik geen cijfer voor mijn werk en moet ik een vervangende opgave doen (3,24).
Concrete verklaring met irrelevante details	Ik had nog een half uur nodig om mijn opstel te schrijven, want de deadline is vanavond (3,57). Mijn opstel gaat over hoe Annie M.G. Schmidt de wereld van de kinderboeken veranderd heeft (3,61).
Concrete korte verklaring	Ik had nog een half uur nodig om mijn opstel te schrijven, want de deadline is vanavond (3,57).
Abstracte verklaring	Ik had nog tijd nodig om mijn opdracht af te ronden, want hij moet vanavond af (2,05).

Situatie 6	Maaïke volgt een cursus literatuur. Tijdens de cursus wordt één boek uitgebreid besproken. Aan het begin van de tweede les heeft Maaïke het boek nog steeds niet uit. De docent vraagt haar hoe dat komt.
Concrete verklaring met relevante details	Ik heb mijn boek nog niet gelezen, want ik had het bij mijn oma laten liggen (3,30). Ik had het boek uit mijn tas gehaald om het haar te laten zien (3,49).
Concrete verklaring met irrelevante details	Ik heb mijn boek nog niet gelezen, want ik had het bij mijn oma laten liggen (3,30). Zij woont in een grote bungalow met uitzicht op een rivier (3,64).
Concrete verklaring	Ik heb mijn boek nog niet gelezen, want ik had het bij mijn oma laten liggen (3,30).
Abstracte verklaring	Ik kon het niet doen, want ik heb het per ongeluk bij iemand achtergelaten (2,07).

Situatie 7	Pien werkt bij een verzekeringsmaatschappij. Op een maandagochtend meldt Pien zich af bij haar werk, ondanks ze een belangrijke afspraak heeft. Ze belt haar baas met de mededeling dat ze die dag niet aanwezig zal zijn. Ze legt uit waarom.
Concrete verklaring met relevante details	Ik heb al drie uur last van stekende buikpijn en ik moest overgeven (3,73). Er staat een emmer naast mijn bed, die ik ook gebruikt heb. Het is niet fijn als ik op het werk steeds naar het toilet moet rennen om over te geven (3,68).
Concrete verklaring met irrelevante details	Ik heb al drie uur last van stekende buikpijn en ik moest overgeven (3,73). Mijn vriendin heeft het laatst ook gehad, misschien heeft zij mij aangestoken. Ik weet niet of er een medicijn tegen is (3,25).
Concrete korte verklaring	Ik heb al drie uur last van stekende buikpijn en ik moest overgeven (3,73).
Abstracte verklaring	Ik voel me al een tijdje niet zo lekker, waardoor ik niet in staat ben om te komen (2,38).

Situatie 8	Vincent was twee maanden geleden met een vriend gaan windsurfen. Omdat Vincent zijn portemonnee vergeten was mee te nemen, had zijn vriend €40 voor het windsurfen voorgeschoten. Hij heeft het geld echter nog steeds niet terug en vraagt Vincent om een verklaring.
Concrete verklaring met relevante details	Mijn bankpas is zoek, waardoor ik moeilijk aan geld kon komen (4,15). Bij de Rabobank was er een storing van de machine die de bankpassen maakt. Nu is de machine gerepareerd en krijg ik over drie dagen mijn pas (3,51).
Concrete verklaring met irrelevante details	Mijn bankpas is zoek, waardoor ik moeilijk aan geld kon komen (4,15). Ik had mijn bankpas nog maar twee maanden en ik ben hem nu al verloren. Ik ben zo'n sloddervos, want ik laat mijn spullen in huis slingeren (3,44).

Concrete korte verklaring	Mijn bankpas is zoek, waardoor ik moeilijk aan geld kon komen (4,15).
Abstracte verklaring	Ik kan mijn financiën de laatste tijd niet afhandelen, want ik ben mijn betaalmiddelen kwijt (2,60).

Situatie 9	Lisa is op een verjaardagsfeestje van een vriendin. Haar moeder belt haar verschillende keren om te vragen of ze het leuk heeft en hoe laat ze thuiskomt, maar Lisa neemt niet op. Als Lisa eindelijk thuiskomt, vraagt haar moeder haar waarom ze haar telefoon niet opnam.
Concrete verklaring met relevante details	Ik hoorde mijn mobieltje niet rinkelen, want hij zat in mijn tas (4,33). Mijn tas is gemaakt van dik leer, waardoor hij veel geluid tegenhoudt (3,25).
Concrete verklaring met irrelevante details	Ik hoorde mijn mobieltje niet rinkelen, want hij zat in mijn tas (4,33). Mijn ringtone is een zingende eekhoorn. Mijn vriendinnen lachen altijd als ze deze horen (3,67).
Concrete verklaring	Ik hoorde mijn mobieltje niet rinkelen, want hij zat in mijn tas (4,33).
Abstracte verklaring	Ik heb je oproepen gemist, want mijn toestel bevond zich niet in mijn nabijheid. (2,21).

Situatie 10	Sebastiaan mocht van zijn moeder een hond hebben als hij de verzorgingstaken op zich zou nemen. De hond ruikt al een tijdje niet zo fris. De hond wassen hoort ook bij Sebastiaans taken. Zijn moeder confronteert Sebastiaan hiermee, die direct in de verdediging schiet.
Concrete verklaring met relevante details	Ik heb de hond gisterenavond nog in de douche gewassen, maar bij het uitlaten daarna sprong hij direct in de sloot (3,79). De sloot was vies en zat vol met modder. Toen hij uit de sloot sprong, rolde hij ook nog door het natte zand (3,97).
Concrete verklaring met irrelevante details	Ik heb de hond gisterenavond nog in de douche gewassen, maar bij het uitlaten daarna sprong hij direct in de sloot (3,79). Dit deed hij omdat hij een eend achterna zat. De eend zat aan de oever te kwaken (3,92).
Concrete verklaring	Ik heb de hond gisterenavond nog in de douche gewassen, maar bij het uitlaten daarna sprong hij direct in de sloot (3,79).
Abstracte verklaring	Ik heb me heus wel beziggehouden met zijn hygiëne, maar dat heeft hij vervolgens direct weer ongedaan gemaakt (2,16).

Situatie 11	Hanna heeft een verjaardag van een vriendin, maar ze heeft geen cadeau voor de jarige bij zich, terwijl de jarige op Hanna's verjaardag wél een cadeau voor Hanna had. Hanna geeft een verklaring.
Concrete verklaring met relevante details	Ik had afgelopen dagen geen geld om een cadeautje te kopen (3,44). Ik moest namelijk opeens een telefoon kopen, want mijn

	oude was in het toilet gevallen waardoor hij niet meer werkte (4,15).
Concrete verklaring met irrelevante details	Ik had afgelopen dagen geen geld om een cadeautje te kopen (3,44). Ik had de iPhone X gekocht en die is wel heel vet, want het lijkt van bovenaf alsof het scherm geen zijkanten heeft (4,00).
Concrete korte verklaring	Ik had afgelopen dagen geen geld om een cadeautje te kopen (3,44).
Abstracte verklaring	Ik moest deze week onverwacht zuinig aan doen door onvoorziene kosten (2,51).

Situatie 12	Koen woont in Nijmegen en zijn familie, waar hij moeilijk contact mee heeft, woont in Den Helder. Vandaag heeft Koen eigenlijk een familie-uitje in het hoge noorden, maar hij belt op om te zeggen dat hij niet komt. Vervolgens geeft hij een verklaring.
Concrete verklaring met relevante details	Ik had het uitje in mijn agenda geschreven, maar ik had er niet meer in gekeken (3,90). Mijn planning stond rood van de vergaderingen, ik nam aan dat er niks meer bij paste (3,35).
Concrete verklaring met irrelevante details	Ik had het uitje in mijn agenda geschreven, maar ik had er niet meer in gekeken (3,90). Ik had het in mijn agenda zelfs met een blauw kleurpotlood geschreven (4,50).
Concrete verklaring	Ik had het uitje in mijn agenda geschreven, maar ik had er niet meer in gekeken (3,90).
Abstracte verklaring	In mijn beleving hadden we een andere keer bedacht, ik was het vergeten te verifiëren (1,78).

2. Introductie en algemene vragen

Beste deelnemer,

Voor dit onderzoek krijg je situaties te lezen over gebeurtenissen in het dagelijks leven. Ieder tekstje begint met de beschrijving van een situatie. Er is telkens iets mis gegaan en de hoofdpersoon geeft hier vervolgens een verklaring voor.

Na het lezen van elke verklaring wordt gevraagd je mening te geven over de desbetreffende verklaring. Let op: het gaat hierbij om de (dikgedrukte) **verklaring** en niet om de beschreven situatie. Denk niet te lang na over je antwoord.

In totaal vragen we je om twaalf verklaringen te lezen en te beoordelen. Aansluitend zijn er nog een aantal algemene vragen. Je gegevens blijven anoniem. Het invullen van de vragenlijst zal maximaal 10 minuten duren. Als je niet meer verder wilt met het invullen van de vragenlijst, dan mag je op ieder moment stoppen.

Alvast bedankt voor je medewerking!

Voordat je begint even een paar vragen over je persoonlijke gegevens:

Wat is je leeftijd? _____ jaar

Wat is je geslacht? Man Vrouw Wil ik niet zeggen

Wat is je hoogstgenoten of huidige opleiding?

3. Lijst 1

Situatie 1

Peter studeert sinds kort aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Daar geldt voor alle vakken dat je 80% van de colleges aanwezig moet zijn. Peter zit bij 'Statistiek 2' al aan zijn limiet, maar kwam vandaag toch veel te laat. De docent twijfelt erover om hem op afwezig te zetten en vraagt waarom hij zo laat is gekomen.

Peter:

Er was oponthoud bij de NS, waardoor ik van ander vervoer gebruik moest maken.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Peter als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Peter als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Peter?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Peter als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Peter om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 2

Lotte had een tijdje geleden een fiets geleend van een vriendin. Die zou ze eigenlijk afgelopen weekend langs komen brengen, maar dat had ze niet gedaan. De vriendin vraagt haar waarom ze hem nog niet heeft gebracht.

Lotte:

Ik moest dit weekend repeteren met mijn orkest voor het concert, daarom breng ik de fiets vanmiddag.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Lotte als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Lotte als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Lotte?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Lotte als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Lotte om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 3

Elke woensdagavond gaat Floor met haar dispuutgenoten op pad om wijn te drinken en te roddelen over anderen. Deze avond is verplicht en om niet te komen heb je wel een goede reden nodig. Deze keer is Floor er niet, daarom stuurt ze de voorzitter een berichtje.

Floor:

Ik kan geen wijn drinken, want ik heb donderdag een toets met honderd meerkeuzevragen. Ik wil vannacht al om tien uur in bed liggen en na een glas wijn kan ik niet slapen.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Floor als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Floor als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Floor?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Floor als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Floor om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 4

Arno en Sjoerd hebben afgesproken om samen te gaan sporten. Net van tevoren belt Arno op om te vertellen dat hij een half uur later komt. Sjoerd vraagt hem waarom.

Arno:

Ik moet eerst de douche en het toilet schoonmaken, anders mag ik van mijn moeder niet gaan sporten. Mijn moeder heeft vandaag bleekmiddel en een schuurspons gekocht, dus de tegels en de vloer zijn straks weer stralend wit.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Arno als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Arno als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Arno?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Arno als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Arno om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 5

Studente Mariska werkt één avond per week als vrijwilliger bij de Kindertelefoon. Eén keer per maand is er verplicht een vergadering. Bij de vergadering van vandaag is Mariska behoorlijk te laat. De voorzitter is hier niet over te spreken en vraagt om een verklaring.

Mariska:

Ik had nog een uur nodig om mijn opstel te schrijven, want ik moet het vanavond om 21:00 uur opsturen.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Mariska als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Mariska als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Mariska?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Mariska als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Mariska om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 6

Maaïke volgt een cursus literatuur. Tijdens de cursus wordt één boek uitgebreid besproken. Aan het begin van de tweede les heeft Maaïke het boek nog steeds niet uit. De docent vraagt haar hoe dat komt.

Maaïke:

Ik heb het boek niet gelezen, want het ligt nog bij mijn oma in de keuken. Zij woont in een grote bungalow in het bos, met uitzicht op een rivier.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Maaïke als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Maaïke als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Maaïke?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Maaïke als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Maaïke om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 7

Pien werkt bij een verzekeringsmaatschappij. Op een maandagochtend meldt Pien zich af bij haar werk, ondanks ze een belangrijke afspraak heeft. Ze belt haar baas met de mededeling dat ze die dag niet aanwezig zal zijn. Ze legt uit waarom.

Pien:

Ik heb al drie uur last van stekende buikpijn en ik moest overgeven. Er staat een emmer naast mijn bed, die ik ook gebruikt heb. Het is niet fijn als ik op het werk steeds naar het toilet moet rennen om over te geven.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Pien als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Pien als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Pien?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Pien als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Pien om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 8

Vincent was twee maanden geleden met een vriend gaan windsurfen. Omdat Vincent zijn portemonnee vergeten was mee te nemen, had zijn vriend €40 voor het windsurfen voorgeschoten. Hij heeft het geld echter nog steeds niet terug en vraagt Vincent om een verklaring.

Vincent:

Ik kan mijn financiën de laatste tijd niet afhandelen, want ik ben mijn betaalmiddelen kwijt.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Vincent als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Vincent als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Vincent?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Vincent als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Vincent om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 9

Lisa is op een verjaardagsfeestje van een vriendin. Haar moeder belt haar verschillende keren om te vragen of ze het leuk heeft en hoe laat ze thuiskomt, maar Lisa neemt niet op. Als Lisa eindelijk thuiskomt, vraagt haar moeder haar waarom ze haar telefoon niet opnam.

Lisa:

Ik hoorde mijn mobieltje niet rinkelen, want hij zat in mijn tas. Mijn ringtone is een zingende eekhoorn. Als mijn vriendinnen deze horen, dan lachen ze altijd.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Lisa als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Lisa als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Lisa?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Lisa als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Lisa om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 10

Sebastiaan mocht van zijn moeder een hond hebben als hij de verzorgingstaken op zich zou nemen. De hond ruikt al een tijdje niet zo fris. De hond wassen hoort ook bij Sebastiaans taken. Zijn moeder confronteert Sebastiaan hiermee, die direct in de verdediging schiet.

Sebastiaan:

Ik heb de hond gisteravond in de douche gewassen, maar bij het uitlaten daarna sprong hij direct in de sloot. De sloot was vies en zat vol met modder. Daarna rolde hij ook nog door het zand.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Sebastiaan als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Sebastiaan als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Sebastiaan?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Sebastiaan als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Sebastiaan om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 11

Hanna heeft een verjaardag van een vriendin, maar ze heeft geen cadeau voor de jarige bij zich, terwijl de jarige op Hanna's verjaardag wél een cadeau voor Hanna had. Hanna geeft een verklaring.

Hanna:

Ik moest deze week onverwacht zuinig aan doen door onvoorziene kosten.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Hanna als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Hanna als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Hanna?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Hanna als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Hanna om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 12

Koen woont in Nijmegen en zijn familie, waar hij moeilijk contact mee heeft, woont in Den Helder. Vandaag heeft Koen eigenlijk een familie-uitje in het hoge noorden, maar hij belt op om te zeggen dat hij niet komt. Vervolgens geeft hij een verklaring.

Koen:

Ik had het uitje in mijn agenda geschreven, maar ik had er niet meer in gekeken.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Koen als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Koen als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Koen?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Koen als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Koen om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Hartelijk bedankt voor je medewerking

4. Lijst 2

Situatie 1

Peter studeert sinds kort aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Daar geldt voor alle vakken dat je 80% van de colleges aanwezig moet zijn. Peter zit bij 'Statistiek 2' al aan zijn limiet, maar kwam vandaag toch veel te laat. De docent twijfelt erover om hem op afwezig te zetten en vraagt waarom hij zo laat is gekomen.

Peter:

Bij het station wordt het spoor verbouwd, waardoor ik met de bus mee moest rijden. Die rijdt zo langzaam als een slak, want om acht uur staat er wel twintig kilometer file.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Peter als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Peter als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Peter?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Peter als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Peter om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 2

Lotte had een tijdje geleden een fiets geleend van een vriendin. Die zou ze eigenlijk afgelopen weekend langs komen brengen, maar dat had ze niet gedaan. De vriendin vraagt haar waarom ze hem nog niet heeft gebracht.

Lotte:

Ik had er geen tijd meer voor, ik was deze dagen veel te druk bezig met andere dingen, ik breng hem je later.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Lotte als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Lotte als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Lotte?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Lotte als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Lotte om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 3

Elke woensdagavond gaat Floor met haar dispuutgenoten op pad om wijn te drinken en te roddelen over anderen. Deze avond is verplicht en om niet te komen heb je wel een goede reden nodig. Deze keer is Floor er niet, daarom stuurt ze de voorzitter een berichtje.

Floor:

Ik kan geen wijn drinken, want ik heb donderdag een toets met honderd meerkeuzevragen. Die toets gaat over algen en zeewier, dat onderwerp komt me echt mijn neus uit.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Floor als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Floor als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Floor?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Floor als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Floor om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 4

Arno en Sjoerd hebben afgesproken om samen te gaan sporten. Net van tevoren belt Arno op om te vertellen dat hij een half uur later komt. Sjoerd vraagt hem waarom.

Arno:

Ik moet eerst de douche en het toilet schoonmaken, anders mag ik van mijn moeder niet gaan sporten.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Arno als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Arno als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Arno?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Arno als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Arno om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 5

Studente Mariska werkt één avond per week als vrijwilliger bij de Kindertelefoon. Eén keer per maand is er verplicht een vergadering. Bij de vergadering van vandaag is Mariska behoorlijk te laat. De voorzitter is hier niet over te spreken en vraagt om een verklaring.

Mariska:

Ik had nog tijd nodig om mijn opdracht af te ronden, want hij moet vanavond ingeleverd zijn.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Mariska als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Mariska als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Mariska?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Mariska als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Mariska om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 6

Maaïke volgt een cursus literatuur. Tijdens de cursus wordt één boek uitgebreid besproken. Aan het begin van de tweede les heeft Maaïke het boek nog steeds niet uit. De docent vraagt haar hoe dat komt.

Maaïke:

Ik heb het boek niet gelezen, want het ligt nog bij mijn oma in de keuken.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Maaïke als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Maaïke als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Maaïke?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Maaïke als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Maaïke om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 7

Pien werkt bij een verzekeringsmaatschappij. Op een maandagochtend meldt Pien zich af bij haar werk, ondanks ze een belangrijke afspraak heeft. Ze belt haar baas met de mededeling dat ze die dag niet aanwezig zal zijn. Ze legt uit waarom.

Pien:

Ik heb al drie uur last van stekende buikpijn en ik moest overgeven. Mijn vriendin heeft het laatst ook gehad, misschien heeft zij mij aangestoken. Ik weet niet of er een medicijn tegen is.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Pien als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Pien als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Pien?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Pien als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Pien om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 8

Vincent was twee maanden geleden met een vriend gaan windsurfen. Omdat Vincent zijn portemonnee vergeten was mee te nemen, had zijn vriend €40 voor het windsurfen voorgesloten. Hij heeft het geld echter nog steeds niet terug en vraagt Vincent om een verklaring.

Vincent:

Mijn bankpas is zoek, waardoor ik moeilijk aan geld kon komen. Bij de Rabobank was er een storing van de machine die de bankpassen maakt. Nu is de machine gerepareerd en krijg ik over drie dagen mijn pas.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Vincent als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Vincent als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Vincent?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Vincent als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Vincent om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 9

Lisa is op een verjaardagsfeestje van een vriendin. Haar moeder belt haar verschillende keren om te vragen of ze het leuk heeft en hoe laat ze thuiskomt, maar Lisa neemt niet op. Als Lisa eindelijk thuiskomt, vraagt haar moeder haar waarom ze haar telefoon niet opnam.

Lisa:

Ik hoorde mijn mobieltje niet rinkelen, want hij zat in mijn tas.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Lisa als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Lisa als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Lisa?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Lisa als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Lisa om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 10

Sebastiaan mocht van zijn moeder een hond hebben als hij de verzorgingstaken op zich zou nemen. De hond ruikt al een tijdje niet zo fris. De hond wassen hoort ook bij Sebastiaans taken. Zijn moeder confronteert Sebastiaan hiermee, die direct in de verdediging schiet.

Sebastiaan:

Ik heb de hond gisterenavond in de douche gewassen, maar bij het uitlaten daarna sprong hij direct in de sloot. Dit deed hij omdat hij een eend achterna zat. De eend zat aan de oever te kwaken.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Sebastiaan als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Sebastiaan als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Sebastiaan?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Sebastiaan als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Sebastiaan om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 11

Hanna heeft een verjaardag van een vriendin, maar ze heeft geen cadeau voor de jarige bij zich, terwijl de jarige op Hanna's verjaardag wél een cadeau voor Hanna had. Hanna geeft een verklaring.

Hanna:

Ik had afgelopen dagen geen geld om een cadeautje te kopen. Ik moest namelijk opeens een telefoon kopen, want mijn oude was in het toilet gevallen waardoor hij niet meer werkte.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Hanna als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Hanna als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Hanna?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Hanna als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Hanna om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 12

Koen woont in Nijmegen en zijn familie, waar hij moeilijk contact mee heeft, woont in Den Helder. Vandaag heeft Koen eigenlijk een familie-uitje in het hoge noorden, maar hij belt op om te zeggen dat hij niet komt. Vervolgens geeft hij een verklaring.

Koen:

In mijn beleving hadden we een andere keer bedacht, ik was het vergeten te verifiëren.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Koen als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Koen als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Koen?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Koen als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Koen om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Hartelijk dank voor je deelname!

5. Lijst 3

Situatie 1

Peter studeert sinds kort aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Daar geldt voor alle vakken dat je 80% van de colleges aanwezig moet zijn. Peter zit bij 'Statistiek 2' al aan zijn limiet, maar kwam vandaag toch veel te laat. De docent twijfelt erover om hem op afwezig te zetten en vraagt waarom hij zo laat is gekomen.

Peter:

Bij het station wordt het spoor verbouwd, waardoor ik met de bus mee moest rijden. De buschauffeur toeterde ook nog eens naar de automobilisten die hem inhaalden.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Peter als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Peter als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Peter?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Peter als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Peter om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 2

Lotte had een tijdje geleden een fiets geleend van een vriendin. Die zou ze eigenlijk afgelopen weekend langs komen brengen, maar dat had ze niet gedaan. De vriendin vraagt haar waarom ze hem nog niet heeft gebracht.

Lotte:

Ik moest dit weekend repeteren met mijn orkest voor het concert, daarom breng ik de fiets vanmiddag. De pianist en fluitist konden alleen zaterdag en de dirigent wilde die instrumenten samen horen.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Lotte als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Lotte als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Lotte?

Zeer abstract	1	2	3	4	5	6	7	zeer concreet
Kun je de verklaring van Lotte als een film voor je zien?								
Helemaal niet filmbaar	1	2	3	4	5	6	7	heel erg filmbaar
Hoe vond je de verklaring van Lotte om te lezen?								
Zeer vervelend om te lezen	1	2	3	4	5	6	7	zeer leuk om te lezen

Situatie 3

Elke woensdagavond gaat Floor met haar dispuutgenoten op pad om wijn te drinken en te roddelen over anderen. Deze avond is verplicht en om niet te komen heb je wel een goede reden nodig. Deze keer is Floor er niet, daarom stuurt ze de voorzitter een berichtje.

Floor:

Ik kan geen wijn drinken, want ik heb donderdag een toets met honderd meerkeuzevragen.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Floor als waar?

Helemaal onwaar	1	2	3	4	5	6	7	helemaal waar
Hoe sterk vind je het antwoord van Floor als verklaring?								
Zwakke verklaring	1	2	3	4	5	6	7	sterke verklaring
Hoe concreet vond je de verklaring van Floor?								
Zeer abstract	1	2	3	4	5	6	7	zeer concreet
Kun je de verklaring van Floor als een film voor je zien?								
Helemaal niet filmbaar	1	2	3	4	5	6	7	heel erg filmbaar
Hoe vond je de verklaring van Floor om te lezen?								
Zeer vervelend om te lezen	1	2	3	4	5	6	7	zeer leuk om te lezen

Situatie 4

Arno en Sjoerd hebben afgesproken om samen te gaan sporten. Net van tevoren belt Arno op om te vertellen dat hij een half uur later komt. Sjoerd vraagt hem waarom.

Arno:

Ik moet eerst mijn klusjes nog doen, voordat ik toestemming kan krijgen om met je mee te gaan.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Arno als waar?

Helemaal onwaar	1	2	3	4	5	6	7	helemaal waar
Hoe sterk vind je het antwoord van Arno als verklaring?								
Zwakke verklaring	1	2	3	4	5	6	7	sterke verklaring
Hoe concreet vond je de verklaring van Arno?								
Zeer abstract	1	2	3	4	5	6	7	zeer concreet
Kun je de verklaring van Arno als een film voor je zien?								
Helemaal niet filmbaar	1	2	3	4	5	6	7	heel erg filmbaar
Hoe vond je de verklaring van Arno om te lezen?								
Zeer vervelend om te lezen	1	2	3	4	5	6	7	zeer leuk om te lezen

Situatie 5

Studente Mariska werkt één avond per week als vrijwilliger bij de Kindertelefoon. Eén keer per maand is er verplicht een vergadering. Bij de vergadering van vandaag is Mariska behoorlijk te laat. De voorzitter is hier niet over te spreken en vraagt om een verklaring.

Mariska:

Ik had nog een uur nodig om mijn opstel te schrijven, want ik moet het vanavond om 21:00 uur opsturen. Als ik de deadline niet haal, krijg ik geen cijfer voor mijn werk en moet ik een vervangende opgave doen.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Mariska als waar?

Helemaal onwaar	1	2	3	4	5	6	7	helemaal waar
Hoe sterk vind je het antwoord van Mariska als verklaring?								
Zwakke verklaring	1	2	3	4	5	6	7	sterke verklaring
Hoe concreet vond je de verklaring van Mariska?								
Zeer abstract	1	2	3	4	5	6	7	zeer concreet
Kun je de verklaring van Mariska als een film voor je zien?								
Helemaal niet filmbaar	1	2	3	4	5	6	7	heel erg filmbaar
Hoe vond je de verklaring van Mariska om te lezen?								
Zeer vervelend om te lezen	1	2	3	4	5	6	7	zeer leuk om te lezen

Situatie 6

Maaïke volgt een cursus literatuur. Tijdens de cursus wordt één boek uitgebreid besproken. Aan het begin van de tweede les heeft Maaïke het boek nog steeds niet uit. De docent vraagt haar hoe dat komt.

Maaïke:

Ik kon het niet doen, want ik heb het per ongeluk bij iemand achtergelaten.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Maaïke als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Maaïke als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Maaïke?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Maaïke als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Maaïke om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 7

Pien werkt bij een verzekeringsmaatschappij. Op een maandagochtend meldt Pien zich af bij haar werk, ondanks ze een belangrijke afspraak heeft. Ze belt haar baas met de mededeling dat ze die dag niet aanwezig zal zijn. Ze legt uit waarom.

Pien:

Ik heb al drie uur last van stekende buikpijn en ik moest overgeven.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Pien als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Pien als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Pien?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Pien als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Pien om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 8

Vincent was twee maanden geleden met een vriend gaan windsurfen. Omdat Vincent zijn portemonnee vergeten was mee te nemen, had zijn vriend €40 voor het windsurfen voorgeschoten. Hij heeft het geld echter nog steeds niet terug en vraagt Vincent om een verklaring.

Vincent:

Mijn bankpas is zoek, waardoor ik moeilijk aan geld kon komen. Ik had mijn bankpas nog maar twee maanden en ik ben hem nu al verloren. Ik ben zo'n sloddervos, want ik laat mijn spullen in huis slingeren.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Vincent als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Vincent als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Vincent?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Vincent als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Vincent om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 9

Lisa is op een verjaardagsfeestje van een vriendin. Haar moeder belt haar verschillende keren om te vragen of ze het leuk heeft en hoe laat ze thuiskomt, maar Lisa neemt niet op. Als Lisa eindelijk thuiskomt, vraagt haar moeder haar waarom ze haar telefoon niet opnam.

Lisa:

Ik heb je oproepen gemist, want mijn toestel bevond zich niet in mijn nabijheid.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Lisa als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Lisa als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Lisa?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Lisa als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Lisa om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 10

Sebastiaan mocht van zijn moeder een hond hebben als hij de verzorgingstaken op zich zou nemen. De hond ruikt al een tijdje niet zo fris. De hond wassen hoort ook bij Sebastiaans taken. Zijn moeder confronteert Sebastiaan hiermee, die direct in de verdediging schiet.

Sebastiaan:

Ik heb de hond gisteravond in de douche gewassen, maar bij het uitlaten daarna sprong hij direct in de sloot.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Sebastiaan als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Sebastiaan als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Sebastiaan?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Sebastiaan als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Sebastiaan om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 11

Hanna heeft een verjaardag van een vriendin, maar ze heeft geen cadeau voor de jarige bij zich, terwijl de jarige op Hanna's verjaardag wél een cadeau voor Hanna had. Hanna geeft een verklaring.

Hanna:

Ik had afgelopen dagen geen geld om een cadeautje te kopen. Ik had de iPhone X gekocht en die is wel heel vet, want het lijkt van bovenaf alsof het scherm geen zijkant heeft.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Hanna als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Hanna als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Hanna?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Hanna als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Hanna om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen

1 2 3 4 5 6 7

zeer leuk om te lezen

Situatie 12

Koen woont in Nijmegen en zijn familie, waar hij moeilijk contact mee heeft, woont in Den Helder. Vandaag heeft Koen eigenlijk een familie-uitje in het hoge noorden, maar hij belt op om te zeggen dat hij niet komt. Vervolgens geeft hij een verklaring.

Koen:

Ik had het uitje in mijn agenda geschreven, maar ik had er niet meer in gekeken. Mijn planning stond rood van de vergaderingen, ik nam aan dat er niks meer bij paste.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Koen als waar?

Helemaal onwaar

1 2 3 4 5 6 7

helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Koen als verklaring?

Zwakke verklaring

1 2 3 4 5 6 7

sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Koen?

Zeer abstract

1 2 3 4 5 6 7

zeer concreet

Kun je de verklaring van Koen als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar

1 2 3 4 5 6 7

heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Koen om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen

1 2 3 4 5 6 7

zeer leuk om te lezen

Hartelijke dank voor je medewerking!

6. Lijst 4

Situatie 1

Peter studeert sinds kort aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Daar geldt voor alle vakken dat je 80% van de colleges aanwezig moet zijn. Peter zit bij 'Statistiek 2' al aan zijn limiet, maar kwam vandaag toch veel te laat. De docent twijfelt erover om hem op afwezig te zetten en vraagt waarom hij zo laat is gekomen.

Peter:

Bij het station wordt het spoor verbouwd, waardoor ik met de bus mee moest rijden.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Peter als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Peter als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Peter?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Peter als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Peter om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 2

Lotte had een tijdje geleden een fiets geleend van een vriendin. Die zou ze eigenlijk afgelopen weekend langs komen brengen, maar dat had ze niet gedaan. De vriendin vraagt haar waarom ze hem nog niet heeft gebracht.

Lotte:

Ik moest dit weekend repeteren met mijn orkest voor het concert, daarom breng ik de fiets vanmiddag. De fluiten klinken steeds zuiverder en de pianist speelde de sterren van de hemel.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Lotte als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Lotte als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Lotte?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Lotte als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Lotte om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 3

Elke woensdagavond gaat Floor met haar dispuutgenoten op pad om wijn te drinken en te roddelen over anderen. Deze avond is verplicht en om niet te komen heb je wel een goede reden nodig. Deze keer is Floor er niet, daarom stuurt ze de voorzitter een berichtje.

Floor:

Ik ben er niet bij dit keer, ik moet zorgen dat ik genoeg uitgerust ben voor donderdag.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Floor als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Floor als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Floor?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Floor als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Floor om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 4

Arno en Sjoerd hebben afgesproken om samen te gaan sporten. Net van tevoren belt Arno op om te vertellen dat hij een half uur later komt. Sjoerd vraagt hem waarom.

Arno:

Ik moet eerst de douche en het toilet schoonmaken, anders mag ik van mijn moeder niet gaan sporten. Ze had me vandaag al driemaal gevraagd om de badkamer te poetsen. Ze had zelfs de emmer en spons al klaargezet.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Arno als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Arno als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Arno?

Zeer abstract	1	2	3	4	5	6	7	zeer concreet
Kun je de verklaring van Arno als een film voor je zien?								
Helemaal niet filmbaar	1	2	3	4	5	6	7	heel erg filmbaar
Hoe vond je de verklaring van Arno om te lezen?								
Zeer vervelend om te lezen	1	2	3	4	5	6	7	zeer leuk om te lezen

Situatie 5

Studente Mariska werkt één avond per week als vrijwilliger bij de Kindertelefoon. Eén keer per maand is er verplicht een vergadering. Bij de vergadering van vandaag is Mariska behoorlijk te laat. De voorzitter is hier niet over te spreken en vraagt om een verklaring.

Mariska:

Ik had nog een uur nodig om mijn opstel te schrijven, want ik moet het vanavond om 21:00 uur opsturen. Mijn opstel gaat over hoe Annie M.G. Schmidt de wereld van de kinderboeken veranderd heeft.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Mariska als waar?

Helemaal onwaar	1	2	3	4	5	6	7	helemaal waar
Hoe sterk vind je het antwoord van Mariska als verklaring?								
Zwakke verklaring	1	2	3	4	5	6	7	sterke verklaring
Hoe concreet vond je de verklaring van Mariska?								
Zeer abstract	1	2	3	4	5	6	7	zeer concreet
Kun je de verklaring van Mariska als een film voor je zien?								
Helemaal niet filmbaar	1	2	3	4	5	6	7	heel erg filmbaar
Hoe vond je de verklaring van Mariska om te lezen?								
Zeer vervelend om te lezen	1	2	3	4	5	6	7	zeer leuk om te lezen

Situatie 6

Maaïke volgt een cursus literatuur. Tijdens de cursus wordt één boek uitgebreid besproken. Aan het begin van de tweede les heeft Maaïke het boek nog steeds niet uit. De docent vraagt haar hoe dat komt.

Maaïke:

Ik heb het boek niet gelezen, want het ligt nog bij mijn oma in de keuken. Ik had het boek uit mijn tas gehaald om het haar te laten zien.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Maaïke als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Maaïke als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Maaïke?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Maaïke als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Maaïke om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 7

Pien werkt bij een verzekeringsmaatschappij. Op een maandagochtend meldt Pien zich af bij haar werk, ondanks ze een belangrijke afspraak heeft. Ze belt haar baas met de mededeling dat ze die dag niet aanwezig zal zijn. Ze legt uit waarom.

Pien:

Ik voel me al een tijdje niet zo lekker, waardoor ik niet in staat ben om te komen.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Pien als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Pien als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Pien?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Pien als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Pien om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 8

Vincent was twee maanden geleden met een vriend gaan windsurfen. Omdat Vincent zijn portemonnee vergeten was mee te nemen, had zijn vriend €40 voor het windsurfen voorgeschoten. Hij heeft het geld echter nog steeds niet terug en vraagt Vincent om een verklaring.

Vincent:

Mijn bankpas is zoek, waardoor ik moeilijk aan geld kon komen.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Vincent als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Vincent als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Vincent?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Vincent als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Vincent om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 9

Lisa is op een verjaardagsfeestje van een vriendin. Haar moeder belt haar verschillende keren om te vragen of ze het leuk heeft en hoe laat ze thuiskomt, maar Lisa neemt niet op. Als Lisa eindelijk thuiskomt, vraagt haar moeder haar waarom ze haar telefoon niet opnam.

Lisa:

Ik hoorde mijn mobieltje niet rinkelen, want hij zat in mijn tas. Mijn tas is gemaakt van dik leer, waardoor hij veel geluid tegenhoudt.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Lisa als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Lisa als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Lisa?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Lisa als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Lisa om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 10

Sebastiaan mocht van zijn moeder een hond hebben als hij de verzorgingstaken op zich zou nemen. De hond ruikt al een tijdje niet zo fris. De hond wassen hoort ook bij Sebastiaans taken. Zijn moeder confronteert Sebastiaan hiermee, die direct in de verdediging schiet.

Sebastiaan:

Ik heb me heus wel beziggehouden met zijn verzorging, maar dat heeft hij vervolgens direct weer ongedaan gemaakt.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Sebastiaan als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Sebastiaan als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Sebastiaan?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Sebastiaan als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Sebastiaan om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 11

Hanna heeft een verjaardag van een vriendin, maar ze heeft geen cadeau voor de jarige bij zich, terwijl de jarige op Hanna's verjaardag wél een cadeau voor Hanna had. Hanna geeft een verklaring.

Hanna:

Ik had afgelopen dagen geen geld om een cadeautje te kopen.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Hanna als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Hanna als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Hanna?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Hanna als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Hanna om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Situatie 12

Koen woont in Nijmegen en zijn familie, waar hij moeilijk contact mee heeft, woont in Den Helder. Vandaag heeft Koen eigenlijk een familie-uitje in het hoge noorden, maar hij belt op om te zeggen dat hij niet komt. Vervolgens geeft hij een verklaring.

Koen:

Ik had het uitje in mijn agenda geschreven, maar ik had er niet meer in gekeken. Ik had het in mijn agenda zelfs met een blauw kleurpotlood geschreven.

In hoeverre beschouw je de verklaring van Koen als waar?

Helemaal onwaar 1 2 3 4 5 6 7 helemaal waar

Hoe sterk vind je het antwoord van Koen als verklaring?

Zwakke verklaring 1 2 3 4 5 6 7 sterke verklaring

Hoe concreet vond je de verklaring van Koen?

Zeer abstract 1 2 3 4 5 6 7 zeer concreet

Kun je de verklaring van Koen als een film voor je zien?

Helemaal niet filmbaar 1 2 3 4 5 6 7 heel erg filmbaar

Hoe vond je de verklaring van Koen om te lezen?

Zeer vervelend om te lezen 1 2 3 4 5 6 7 zeer leuk om te lezen

Hartelijke dank voor je medewerking!